

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN 1 OKTOBER 1911.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGEN

GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

“ AF JORD ÄR

DÄR NERE hon slumrar i vintriga jorden
så hvit och så kall som decembersnöns drifva.
I stenen jag läser de eviga orden:
af jord är du kommen, till jord skall du blifva.

»Af jord är du kommen.» Hur strålande fager
den jord måtte varit, hvaraf du blef formad —
jag ser den i försommarns djupblåa dager
af blomsnö och sunnan och solsken bestormad.

I nyspruckna skogar spelade suset
på skälfvande, skimrande, ljusgröna strängar,
när du steg som en snöhvitt lilja i ljuset
ur daggstänkta, vårfriska, blommande ängar.

»Af jord är du kommen.» Den eld, hvilken
flammar
vulkanisk i jordens brinnande sköte,
den brann i din blick, när bland björkarnas
stammar
i skvmande afton du gick till mitt möte.

WETTERGREN & KERBER

DIREKTÖR DAN BROSTRÖM

DU KOMMEN...”

Och kvällsskimret smög kring det guldbruna
håret
ett glimmande smycke, som hamrats af lågor.
Så släcktes det ut. Det blef majnatt i snåret,
och tystnaden bröts blott af skälfvande frågor.

I kärlekens yrsel och domnande dvala
tätt, tätt till mitt hjärta du låg liksom gjuten.
Men din halfslutna blick, hur *den* kunde tala
och din kyss i den farligt ljufva minuten.

»Af jord är du kommen, till jord skall du blifva.»
Jag står vid din graf. Allt har gått i fullbordan:
nu multnar ditt stoft under hvitaste drifva,
och ditt requiem spelar i lindarna nordan.

Men vid tanken på all din bedårande fågring
bli flingorna blomsnö, som lyste i snåret,
och du själf stiger fram i hvitt som en hägring
med kvällsglödens glans kring det guldbruna
håret.

DANIEL FALLSTRÖM.

Årets tolf kapitel

Den försvunne riddaren

Ett kapitel om den manliga artighetens dekadans och kvinnornas skuld däri.

Prisbelönad uppsats af
Thérèse Bergquist.

DET FINNS FÅ ORD, som för en kvinnas öra äga en så vacker klang som ordet ridderlighet. Om ett otal kvinnor i alla åldrar — från den halfvuxna flickan, som med klapande hjärta och heta kinder läser om medeltidens tornéspel, då den tappra riddaren, ödmjukt knäböjande men segerstolt, mottog priset af sitt hjärtas dam, till den gamla vissna gumman med lifvet långt bakom sig, som för sin inre syn framtrollar fyrtiotalets kavaljerer med spännehalsduk och sirliga later — åtsporades, hvilken dygd de skatta högst hos sina drömmars ideal, skulle de alla med en mun svara: ridderlighet.

Sporde man ytterligare alla dessa olika kvinnor, huruvida de anse, att ridderligheten är en allmänt förekommande manlig dygd, skulle svaren blifva hvarandra i hög grad motsägande. Med all sannolikhet skulle dock majoriteten svara nej, och vid närmare undersökning skulle det visa sig, att ja-procenten bland de erfarna kvinnorna, som pröfvat lifvet och männen, vore skäligen liten.

Om man som ett sant barn af sin tid upprättade en noggrannare statistik öfver de olika åsikternas företrädarinnor, skulle det troligen vidare visa sig, att lyckliga yttre omständigheter i detta fall som i många andra skapat troende, mindre lyckliga tviflare. De flesta s. k. lyxkvinnor skulle säkert råka i så starkt uppror, att de gnistrande kläpparne i deras små rosenröda öron komme i häftig dallring, om mannens ridderlighet droges i tvifvelsmål. Men de kvinnor, som växa i skuggan, som sträffa för det egna brödet, eller arbeta och försaka för att med egna krafter fostra en talrik barnskara eller hålla samman spillrorna af ett sönderfallande hem, skulle nog tala ett annat språk, mindre ostentativt kanske, men lika vältagt.

Och de väl afvägda, lugna, jämna, rogifvande, medelålders, välsituerade fruarna, som lifvet varit vackert med, dock ej så varsamt, att de fått gå sin väg fram sofvande, de skulle svara, att *artiga* män finns det nog, men *ridderliga* är det fasligt ondt om.

Ty låt oss vara öfverens om, att det är en väsentlig skillnad mellan *artighet* och *ridderlighet*. Skillnaden kan vara ganska svår att märka — det finns onekligen en stark skyddande likhet — men jag tror mig bäst karaktärisera de båda skenbart lika, men i grunden alldeles obesläktade egenskaperna, om jag säger, att artigheten framgår ur ett yttre, ridderligheten ur ett inre tvång, att artigheten är konst, ridderligheten natur.

Jag hörde en gång en gammal världsklok dam säga till sin son: "Var aldrig oartig mot

en ung flicka, ty man vet aldrig *hvem* hon kan bli." Den artige mannen gör i sitt uppförande stort anseende till personen, medan den ridderlige bortser från förhållandena, ity att hans hyllning, tjänstaktighet, ödmjukhet och beskydd — några af de i ridderligheten ingående beståndsdelarna — gälla *kvinnan*, endast och allenast kvinnan, oberoende af huruvida hon har en rik far eller inflytelserik man eller bror, eller om hennes förfäder gjort rustjänst. Han måste hjälpa, skydda och beundra henne, därför att han är stark och honvek, han förnuft och hon känsla, han hufvud och hon hjärta, helt enkelt därför att han är en man och hon en kvinna!

Ja, så är det! utropa de flesta. Mannen är ridderlig mot den *kvinnliga* kvinnan. Fordom, då kvinnorna verkligen voro kvinnor, voro männen ridderliga, och det är den öfverhandtagande, okvinnligheten bland kvinnorna, som dödar ridderligheten hos männen.

Nej, förlåt! Detta är felslut. Om forna tiders kvinnor, de som lefde, innan någon kvinnofråga fanns, kunde stå upp och vittna, skulle de betyga, att ridderligheten äfven på deras tid ej bodde i hvarje manligt bröst, men de skulle kunna tillägga, att det då ansågs som en skam för en man att vara oridderlig.

Den manliga typ, som skapat ordet och begreppet ridderlighet, hade till valspråk: "Min själ tillhör Gud, mitt lif konungen, mitt hjärta damerna och hedern mig själf," och den, som brast i något af dessa stycken, hade förverkat sin riddareära.

Huru ter sig våra dagars gentleman, han, som gör anspråk på att hafva axlat riddarens fallna mantel, sedd i strålglansen från riddartidens ideal? Anses det numera som en skam för en man att vara oridderlig mot en kvinna? Knappast. Huru skulle något, som af allmänna meningens stämpas som skamligt, hafva kunnat öfvergå till en sed? Eller kan någon förneka, att det är högst vanligt, att män äro oartiga, för att ej säga ohöfliga, mot kvinnor, som de ej hafva någon fördel af att visa artighet? Sådant händer t. o. m. i sällskapslifvet, där vi ju annars visa hvarandra våra vackraste sidor, ehuru kanske där mera sällan. I hvardagslifvet däremot, särskildt där män och kvinnor mötas i arbetet, är det en så vanlig företeelse, att jag ej ens anser mig böra närmare ingå på dess olika yttringar. Det torde vara nog att konstatera faktum.

Men huru har det kommit därhän?
"Det är helt och hållet kvinnornas eget fel," säga dessas motståndare. "När de gifva sig in på mannens arbetsfält, få de taga konse-

kvenserna däraf. De vilja likställighet, och få då ej fordra artighet." Sant. Men den s. k. arbetande kvinnan fordrar heller ingen artighet i arbetet — hon vet allför väl, att

detta vore dumt — men hon fordrar ett visst mått af hänsyn, som en man är skyldig visa hvarje kvinna, om han öfverhufvudtaget gör anspråk på att kallas gentleman. Och det är detta, att somliga män tyckas anse, att den ensamma, själf försörjande kvinnan förverkat rätten till denna hänsyn, som måste sära och uppröra henne. Att kvinnan — åtminstone delvis — kan uträtta detsamma som mannen och genom den inblick hon förskaffat sig i den värld, som af ålder varit hans, är bättre skickad nu än förr att förstå och följa honom borde ju ej förringa henne så i hans ögon, att han anser sig äga rätt att beröfva henne hvad henne med rätta tillkommer. Är han mäktig all den logik och förmåga att gå till grunden med tingen, som han gjort till sina prerogativ, så borde han väl inse, att den s. k. nutidskvinnan icke är något annat än en produkt af samhällsutvecklingen, den samhällsutveckling, som han själf skapat. Hvarför i all rimlighets namn är det så, att arbetet, som adlar mannen, förnedrar kvinnan? Ty till den slutsatsen måste man komma, eftersom kvinnan i arbetet icke anses berättigad till den hänsyn, som i de flesta fall visas henne i sällskapslifvet, åtminstone innan man *vet*, att hon själf förtjänar sitt bröd? Skulle det möjligen ej kunna tagas som ett uttryck af den högsta kvinnlighet, om en kvinna föredrager att genom sitt eget arbete skaffa sig lifvets nödortf framför att låta en man, som hon ej håller af, betala den? —

Detta är misstag och öfverdrift, säger många. Mannen anser visst ej, att arbetet förnedrar kvinnan, men det omskapar henne så småningom på ett sätt, som gör, att hon ej får begära att blifva föremål för hans ridderlighet. Det manliga arbetet hon utför kommer henne nämligen att likna honom själf för mycket. Hon blir honom för klar, det finns intet hos henne, som väcker hans undran. Den kvinna mannen *känner*, blir honom likgiltig. Han är en eröfrare och upptäcktsresande, för hvilken utforskade områden äro af intet intresse.

Kanske ligger den riktiga förklaringen till den manliga artighetens dekadans däri, att männen och kvinnorna i det moderna samhället genom samarbetet kommit hvarandra för nära, så nära, att illusionerna brustit.

Man blir nästan böjd för att anse denna diagnos riktig, så mycket mera, när det vid eftertanke slår en, att endast få män äro artiga mot sina hustrur. Bland massan af dem man

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 8.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.25
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Lösnr	» 0.12	Lösnr	» 0.15

Stockholm, Iduns Byrå o. Expedition, Mästersamuelsg. 43.

Bedaktionen: Riks 1646. Allm. 9808.	Expeditionen: Riks 1646. A. 6147.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 8660. A. 402.	Annonskontoret: Riks 1646. A. 195.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 8659. Allm. 4304.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser
25 öre efter text.	debiteras 50 öre med
30 öre å textside.	20 % förhöjning å sär-
20 % förhöjning å särskild begärd plats.	skild begärd plats.

Dödsfjäriln.

(Forts. och slut.)

under sitt lif kommit i beröring med, finns ju en hel del äkta män, som aldrig brista i ridderlighet mot sin hustru, men dessa män utmärka sig i regel för ett hänsynsfullt uppträdande mot alla kvinnor, hvilket torde få tillskrifvas deras inneboende ridderlighet. Annars tycks det verkligen, som om mannen anser det vara onödigt eller svårt att vara artig mot en kvinna, som han känner väl.

På det hela taget torde således kvinnorna själfva hafva ganska liten direkt skuld eller förtjänst i männens ridderlighet eller oridderlighet. Båda äro egenskaper som alla andra, skapade genom uppfostran eller tradition eller bådadera. Det har blifvit sagdt och upprepadt till leda, att vi lefva i en brytningstid och att vi måste finna oss i dess konsekvenser, ehuru detta ofta nog är svårt. Männens tro, att den nya kvinnan knappast är någon kvinna, därför att hon i ett och annat afseende är olik den gamla, men de glömma därvid, som sagdt, att kvinnan är en produkt af utvecklingen, och att *våra dagars man* ej har större likhet med riddaren från fordom än nutidskvinnan med hans hjärtas dam.

Hos båda — jag låter det vara osagdt, hvilken som i det fallet står främst — har den gyllene kalvens dyrkan trängt både Gud, konungen (d. v. s. fosterlandet) och hedern i bakgrunden. Det är icke endast den svärmiska kvinnodyrkan, som saknas hos den moderne mannen, han står äfven tämligen likgiltig för riddarens öfriga ideal, och i fråga om dessa senare fordrar den moderna kvinnan i allmänhet så oändligt litet af honom. Detta länder honom till stor ursäkt, men han får ej glömma, att han är den starke, att han är skaparen, och att kvinnan blir sådan mannen vill ha henne. När hon i allt var hans motsats, hänades hon för sin underlägsenhet och onyttighet, när hon senare, med sin responsiva natur, sökt blifva mannen till behag genom att söka tillägna sig hans färdigheter, stämplas hon såsom okvinnlig...

Skall mannen aldrig annat än undantagsvis kunna på en gång känna, älska och akta kvinnan? Skall aldrig svärmeriet förbytas i en klart medveten ridderlighet?

Jo, säkerligen. Men det blir först, när den försvunne Peer Gynt, som nu irrar omkring i världen, trollbunden af Anitras dans och bergakungens skatter, vaknar upp till längtan efter Solveig.

*

UTOM DENNA prisbelönade uppsats hafva vi tilldelat en mention åt en täflingskrift af fru Ruth Witzell, Kattarp, och kommer denna artikel att införas i ett följande nummer.

Årets tolf kapitel.

Decemberpristävlingen, den sista för året, har till ämne:

Original eller kopia?

Ett kapitel om damernas omstridda förmåga af själfständigt konstnärligt skapande.

Här gäller det att uttala det vägande ordet i en tvistig fråga, som är århundraden gammal. Vi uppmana till lifligt deltagande i pristävlingen, då det är af stort intresse att afläsa den allmänna opinionens hållning i våra dagar. Täflingskrifter, som skola vara försedda med påskriften: *Iduns artikel täfling*, samt åtföljda af författarens fullständiga namn och adress, måste vara inlämnade till redaktionen af Idun senast den 31 oktober 1911. För den enligt redaktionens åsikt bästa artikeln utfästes ett pris af

ett hundra (100) kronor

och den prisbelönade uppsatsen inflyter i något af Iduns decembernummer.

Stockholm den 1 oktober 1911.

Redaktionen af Idun.

DE SKAKADE på sig liksom yrvakna, men hämtade sig snart och hämnades på henne genom att häna henne än mer än förut, där hon gick mellan dem, prigsifven åt allas godtycke, ensam och utan en enda vän.

Utom en, men hon kunde knappast räknas. Det var dock konungens gemål, Louise de Vaudreuil, för sin alltid hvita dräkts skull kallad "La reine blanche", en stilla, from och godsint kvinna, men mer nunna än drottning och därför skydd af sin make och försummad af hela hofvet. Den enda, som brydde sig om henne, var Marguerite de Lorraine och alla tyckte detta vara mycket lämpligt — de två tokorna kunde gärna hålla hvarandra sällskap därinne i sina mörka gemak, medan det brokiga tåget af skökor och gycklare med deras gemåler i spetsen svängde rundt väggarna utanför. Och drottning Louise var för sin del fullkomligt nöjd med att bli lämnad ensam med sin kusin och barndomsvän.

Ehuru åtskilligt äldre än hon hade hon dock alltid sett upp till henne som ett högre väsen. Och äfven om hon icke medvetet förstätt henne, så hade hon dock omedvetet med allt det högsta och bästa och stummaste i sig dock gjort det. Detta kände Marguerite de Lorraine och slöt sig till henne af hela sitt hjärta som en skön och högättad fånge i främlingslandet sluter sig till en liten döfstum tärna, hvilken dock hört hemma i samma okända land som hon och förstår henne utan ord och nästan utan att själf förstå det.

Ty ofta räddes äfven hon för henne. Så ock nu där hon satt i sin stora stol bredvid brasan, hvilken glimmade rött på hennes svullna lilla nunneansikte i det hvita hucket, då hon lutade sig fram ur sina dynor och ängsligt slog korsets tecken med sina torra hvita fingrar, så att alla de stora tunga ringarna skramlade.

I det röda dunklet kunde hon blott otydligt skönja sin kusins hvita ansikte — dock kunde hon se att hon log — som alltid, som de göra hvilka ana, att de snart skola dö — ett leende af fridfull kärlek, för stor för att sörja, för stor för att ens förlåta, för stor för allt annat än att förstå.

Drottningen såg på henne och slog åter korstecknet. Hon tycktes henne knappast verklig, där hon liksom sväfvade öfver lifvet, tagande det på ett mystiskt glädjefullt och lättvindigt sätt som om hon varit af en mycket lättare materia än alla andra. — Men var hon icke verkligen det? Var hon icke ett fantom, en lätt och fladdrande gåta, som snart skulle fläktas bort — olöst — och lämna henne dubbelt ensam, dubbelt ängslig?

Tvårs genom det stränga hofceremonielet, som annars omgärdade henne likt en mur, sträckte hon plötsligt och ångestfullt ut sina händer som för att hålla henne kvar.

Marguerite de Lorraine reste sig tyst och föll på knä bredvid henne. Ett stort och stumt medlidande med henne, med sig själf, med alla människor, fyllde henne i denna stund som alltid sedan hennes bröllopskväll.

Stackars arma, blinda kryp som de alla voro, irrande kring i mörkret, utsträckande sina trefvande händer, hjälplöst försökande muta det okända, hvilket de anade, med fastor och böner, som denna fromma kvinna hon höll i sin famn, eller trotsigt försökande döfva sin oro för det genom njutningar och nöjen, som hennes egen make gjorde!

Men, ack, denna oro, denna hunger efter något annat, något högre, var den icke i och för sig själf deras sista tröst? Ty pekade den

icke på att de varit vana vid något bättre i en annan värld och skulle få det i en kommande?

Men hvarför icke i den här? Fattades det något — något i själen — något sinne? Eller var det kanske själfva lifvet som likt en hinna omkapslade detta sinne, det i dem som annars skulle förstätt sig själfva, sitt sammanhang och mål?

Ack, det fördrades mod, mod att vara mänskiska — en blind hvilken fått en mystisk uppenbarelse och nu nästan arbetade lifvet ur sig för att få upp sina hopplimade ögonlock, ett hjälplöst, smutsigt kryp med en landsflyktig ängels själ, en själ, som fast vid det lägsta längtade tillbaka till det högsta!

Knappast under, tänkte hon, att de flesta icke orkade med sina själar. Och dock — hon skulle velat ge sitt lif för att åtminstone en skulle gjort det — åtminstone en skulle rest sig från det smutsiga spel af tillfälligheter hvari han krälade, rest sig och lyft upp sin själ och burit den uppåt, dit den hörde — en enda åtminstone — hennes make!

Men i stället...

Hon dolde sitt ansikte i drottningens styfva sidenknä och brast i gråt.

Drottning Louise släppte helt förfärad radbandet, men innan hon hunnit yttra ett ord, slogos dörrarna upp och konungen trädde in i sin gemåls gemak på en af sina två månatliga skyldighetsvisiter, åtföljd af en enda kavaljer — Joyeuse.

Marguerite de Lorraine flög som en pil upp från golfvet och stod där och neg, ännu med tårarna rinnande öfver sina kinder. Konungen kastade en snabb och nyfiken blick på henne ur sina smala ögon men låtsade om ingenting och vände sig bugande mot sin gemål. Men Joyeuse släppte icke en sekund sin med blicken — en stor, svart, stolt och ond blick, dock med en osäker, ångestfull fråga på på djupet.

Något hade händt, hela hofvet visste det — alla utom hans hustru. Markisinnan hade öfvergifvit honom. Han var vred och sorgsen, hans värld gungade under hans fötter, hans gamla ångest kom tillbaka — han såg sig hjälpsökande omkring i sitt ödsliga lif. Och mötte sin hustrus ögon.

— Kom till mig! ropade de. Var en mänskiska! Kasta alla förbehåll, all falskhet och småsint stolthet. Ack, skynda! Häna icke! Tig och gråt och älska! Tiden är kort! Göm dig icke längre, själ, som jag vill älska! Kom! Ack, kom!

Hela hennes varelse ropade så — hennes tysta läppar, tårarna på hennes kinder, hennes späda vädjande händer.

Och han kom — han var trött och hjälplös — hon hade hjälp för honom — han drogs mot henne som ett såradt barn till sin läkekunniga moder — han kom.

Då konungen efter fullgjord skyldighet åter troppade af, stannade han ett ögonblick efter och kastade en snabb blick bakom sig.

Drottningen hade sjunkit tillbaka i sin stora stol igen och stirrade in i elden, men hans hustru stod kvar midt på golfvet med ögonen i hans — dessa ädla och hemlighetsfulla ögon, hvilka likt en smältdegel tycktes rena allt från slagg, innan de upptog det hos sig.

Ett ögonblick bäfvade han tillbaka för dem. Men sedan tog han ett steg fram mot henne och kallade henne för sin hustru.

Lycksalig följde hon honom. Så kom han dock ändtligen. Så följde han slutligen sin själ — så gjorde han dock ändtligen slut på hennes ensamhet — sprängde den hvita cirkeln. Och om hon ej längre kunde ta mot

KOSTYMER

huru smutsiga de än må vara kunna genom kemisk tvätt blifva fullt användbara. Kanske behöver Ni ej i år köpa någon ny kemisk tvätt och prässning af kostym kostar endast Kr. 4.50 hos Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.

Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:

Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt Kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

honom så barnsligt lycklig, så kunde hon ta mot honom med ändå större kärlek, emedan hon förlåtit honom. Hon var nöjd.

*

Och nöjd förblef hon. Trots att hennes make snart åter öfvergaf henne, trots att den luft, hvori hon andades var honom för hög, trots att han åter drogs med af den brusande jakten och åter lämnade henne ensam i sina mörka gemak, som hon aldrig lämnade annat än för att gå till den rad af ännu mörkare, där den fromma drottningen vankade omkring mellan bönpallar och krucifix. Ja, trots allt. Ty allt detta hade förlorat sin udd för Marguerite de Lorraine. Hon lyste numera af en glädje, som gjorde henne ännu mera silfverhvit och genomskinlig än förut — det föreföll som lyste lyckan tvärt igenom henne.

Ty, nu visste hon det, — snart skulle hon — gick hennes make än hundra gånger sin väg — icke längre vara ensam.

Snart skulle hon ha ett barn i sin famn, hennes eget lilla barn, själ af hennes själ.

Hon hade trott, att hennes make skulle kunna blifva det — trots fel — men nu gjorde det icke så mycket.

Han hade valt. De skulle lefva som skuggor bredvid hvarandra, stumma och döfva träffas och gå förbi hvarandra. Men nu hade hon sitt lilla barn att tala vid.

Det, som ju kom direkt från den stora hemligheten, skulle väl kring sig ha något af det skimmer som sedan beslöjades af lifvets mångahanda småting. Det skulle förstå henne, det skulle icke skratta åt henne, icke vara kallt och håfullt. Högsint och rent skulle det växa upp, skimrande af evighet, ofördunkladt och rent.

Och om det därför likt sin moder växte upp till förhånad ensamhet — om dess storsinne gjorde det vapenlöst i den smäsinta kamp människor föra mot hvarandra, så hvad mer?

Tusen mil skulle dess själ vara upphöjd öfver ett dylikt sätt att fylla lifvet. Som en stilla sjö skulle den alltid spegla en evighet, som gjorde allt hvad som hände i tiden — den sorg eller glädje, som rörde upp andra i storm, den lycka eller olycka, som tyngde andra till marken — ja, allt, allt, till blott ballast nyttig att föra med sig för att kasta ut i farans stund och segla vidare, stolt och fri — fram mot målet — förändringen för dess egen skull — för att slutligen genom den rätt kunna hopsmälta med den stora okända harmonien.

Ty att en sådan *fanns*, det var Marguerite de Lorraine så viss om som att luften fanns.

Ty andades hon icke i bägge? Hade hon icke sin varelse i bägge?

Och likaså skulle hennes lilla barn ha, aldrig skulle det kunna existera i någon annan den korta tid det hade att vandra på denna underliga mörka jord med dess sällsamma flämtande luft, tills det gick in i det ännu mörkare djupet i grafven — gick från varats gåta in i icke-varats, hvarifrån det kommit.

Hon log. Hon trefvade redan efter dess lilla hand. Det stycke på vägen, hon ännu hade kvar, skulle hon gå med det i sin famn och aldrig skiljas från det.

Så drömde hon sig genom sina nio månader, och då hennes tid kom låg hon på den stora säng där alla furstinnor af hennes hus födt sina barn, låg där så stilla och hvit och lysande som silfver af jubel midt i den brokiga sorlande hop af hofdamer, jordegummor och läkare, som trängdes upp till hennes sängomhängen.

Men hon hörde intet af allt deras buller. Hennes själ var långt borta. Som en liten

hvit fjäril hade den darrande suttit och slagit med vingarna mellan lif och död hela sitt korta lif igenom — nu sträfvade den att höja sig — den ville in i mörkret och möta det skälfvande nya lif, som kom därifrån...

*

Vid midnatt slamrade plötsligt höga klackar i den svarta korridor, som förde till drottning Louises gemak.

Hon var sjuk, i den sjukdom hvori hon snart skulle dö, och var därför icke närvarande vid förlösningen men hade gifvit befallning om att bli väckt, om någon fara hotade.

Och det gjorde det nu. Mycket lif fanns icke kvar i den lilla kroppen på kuddarna och den ännu mycket mindre på hennes arm var död — hade aldrig haft lif.

Hon låg och såg på den — hon log — hon tycktes icke förstå att den var död — eller rättare — det tycktes icke längre ha någon betydelse för henne.

Var kvinnan hustru? Såg den blinda nu? Hennes ögon voro vidöppna och som alltid fulla af ljus — ett ljus, som ingen jordisk orsak hade — starkare än någonsin flödade det ut ur dem och tycktes upplysa utsägliga ting.

Rundt omkring henne snyftade alla de, som känt henne här på jorden, som snuddat vid hennes ensamma lilla gåta och bäfvat i öm vördnad en sekund men glömt det och skrattat åt henne.

Men nu logo de icke längre — nu gråto de blodfårar.

Snart skulle hon vara borta — olöst — ett sken från himmelen, som lyst en sekund, fladdrande i den alltför hårda vinden, osedt, obeaktadt, och som nu släcktes och lämnade dem i ångestfullt mörker.

Hennes make grät vid sängfoten, snyftande och vridande händerna i gagnlös ånger.

Hon såg honom icke — hon låg och såg liksom undrande på ljuset, som brann bredvid sängen.

Det fladdrade med en rödgul och rökig glans så att en strimma af ljus då och då randade muren af hvita ansikten omkring henne — hon log, kom hon ihåg en annan gång inne i en likadan mur? Plötsligt bröts den, hastiga, ångestfulla steg förde den åt sidan, brådskande kom drottning Louise in i rummet. Glömsk af allt föll hon på knä bredvid sängen och grep tag i de kalla små händerna, försökte hålla dem kvar — henne kvar.

Hon *fick* icke gå! Hon *fick* icke lämna henne, lämna henne ensam. Ack, hörde hon icke, förstod hon icke!

Långsamt lämnade de ljusfyllda ögonen sin blick på ljuset, långsamt vände de åter från de hemlighetsfulla nejder, de så ofta längtat mot och nu skulle skåda, långsamt fingo de tillbaka en skymt af medlidande.

Men det riktades icke mot någon annan än den enda vän hon haft — de andra voro som utplånade och sjönko förödmjukade och sorgsna tillbaka igen.

Hennes make försökte ångestfullt fånga hennes blick, men den gled från honom, som den gjort en gång förut, och som då tyckte han att ljuset vek från honom — men nu för evigt.

Han hade valt, två gånger hade han fått välja och bägge gångerna valt orätt. Han var vägd och befunnen för lätt — i dödsstunden, som sätter allt på dess rätta plats, hade han ingen, och förfärad vek han tillbaka in i sitt mörker igen.

Men den döende vände sig mot den snyftande drottningen. Hon försökte icke säga något, ty hon kunde icke.

Men den stackars vännen förstod till fullo hennes underbara skymningsleende den sista gången det logs på denna jord, då hon i undrande vemod och gåtfull glädje tackade lifvet för dess gåfva och lämnade det tillbaka. Så föll hennes lilla mörka huvud åt sidan, hennes läppar öppnade sig krampaktigt som efter ord till det osägbara, hvilket dallrat inom hennes hela lif. Men kunde icke få det heller nu — andades dödens luft, där allt sådant mister sin betydelse och får en ny — drog i ett djupt, lyckligt andetag in den och utandades leende sitt lif.

Men i mörkret kring hennes lilla döda kropp snyftade de onda, trötta och fåvitska människor, hvaribland hon left sitt korta lif, snyftade och vred händerna likt dödsdömda...

ANNA LENA ELGSTRÖM.

Hvita Bandets alkoholisthem blir verklighet.

REDAN EN GÅNG förut har Idun, i samband med Hvita Bandets beslut att upprätta ett hem för mindre bemedlade kvinnliga alkoholister, framhållit den stora betydelsen i att de olyckliga kvinnor, som af en eller annan anledning blifvit alkoholiserade, erhålla vård och om möjligt bot. Nu har vi återigen anledning att ta till orda i saken, då planen ryckt närmare sin verklighet i och med att en styrelse blifvit tillsatt bestående af följande fem medlemmar: fruarna Emma Wretling, Tora Fries, Ellen Turner, fröknarna Anna Du Rietz och Maria Winquist samt två suppleanter fröknarna Sigrid Netzel och Emilie Rathou, med uppgift att skaffa erforderliga medel för planens förverkligande samt ett lämpligt hem för företaget.

Att ett sådant alkoholisthem planeras är ett vackert bevis på att hos oss den moderna uppfattningen trängt igenom, som ser i alkoholisten alltid en sjuk och alltid en olycklig, men långt ifrån alltid en lastbar människa. Och det är ett verk värdigt vår stora kvinnliga nykterhetsorganisation Hvita Bandet att jämsides med sin stora profylaktiska verksamhet äfven ta vård om de kvinnliga alkoholisterna.

För de välsituerade bland dessa finnas ju alltid vårdanstalter öppna, men man låter de fattiga bland dem i grunden fördärfa sig själfva, hem och barn utan att göra något för dem. Våra grannländer ha visserligen alkoholisthem för kvinnor, men Sverige har allt hitintills saknat sådana för det slag af patienter, som behöfva dem bäst.

När Hvita Bandet nu på flerfaldiga uppmaningar tagit saken om hand, är det i full förtröstan på att allmänheten skall förstå det betydelsefulla syftet och genom rikliga gåfvor möjliggöra hemmets förverkligande. Stora som små summor mottagas med tacksamhet af fru Emma Wretling, Norrtullsgatan 21, fru Tora Fries, Valhallavägen 25, fröken Anna Du Rietz, Vasagatan 12, alla i Stockholm, fru Ellen Turner, Värtarestauranten, Värtan, och fröken Maria Winquist, Emaus, Södertälje. En lista för tecknande af bidrag finnes äfven utlagd å Iduns expedition, Mästersamuelsgatan 43, Sthlm, samt å en del banker och tidningsexpeditioner.

Ju flitigare och flera allmänhetens bidrag, ju förr kan öppnas den tillflykt, på hvilken många vänta.

Uppgif lifvidd (under armarna), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna och eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr. Mönster kunna äfven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Mästersamuelsg. 43 B, Stockholm,

Mönsteraffären "Chic".

Sparsamhetsfrukosten.

En pristäflan för våra husmödrar.

SOM VI ALLA veta går täflan i sällskapslifvet husmödrarna emellan här i Sverige ofta ut på att kunna bjuda på så dyra och fina middagar som möjligt. I Amerika har man börjat på att täfla om att åstadkomma en bjudning så billigt som möjligt, och den som för en viss fixerad summa kan framställa den smakligaste måltiden åt ett bestämt antal personer hemför priset som den duktigaste och bästa värdinnan.

En engelsk dam berättar, hur hon en dag efter sin ankomst till Newyork fick följande inbjudning: "Jag ger en dollarluncheon nästa tisdag kl. 1/2 1. Vill ni komma med...?"

Hon hade inte ringaste idé om hvad en "dollarluncheon" kunde vara, men som hon tyckte det lät pikant, sade hon gladeligen ja. Inbjudarinnan var en själförsörjande ung dam, som bebodde ett treffligt rum. Författarinnan fann ett prydligt dukadt bord, så småningom ankommo fyra gäster, de också unga flickor. Lunchen äts under muntert samspråk och bestod af ostron, buljong i koppar, lammkotletter med ärter och stekt potatis samt kaffe och glace. Så småningom upptäckte den engelska damen, att en "dollarluncheon" var en måltid för ett förut bestämt antal personer, till hvilkens bestridande endast en dollar (ung. kr. 3: 70) fick användas; den skulle också helst vara lagad af värdinnan själf (detta hade gjorts före gästernas ankomst på ett par spritkök, som stodo bakom en skärm). Efter måltiden fick hvar och en af gästerna en förteckning och prisuppgift på hvad som köpts. Denna lista diskuterades ifrigt, och hvar och en af de närvarande var skyldig lämna de upplysningar hon kunde om hvar och hur dessa födoämnen skulle kunna erhållas till ännu billigare pris, till ledning för den, som härnäst skulle bjuda på en sådan måltid.

Svenska läsare förväna sig nog öfver möjligheten att för kr. 3: 70 erhålla sådana delikatesser som ostron och glace, men båda dessa saker äro mycket billiga i New-York.

Författarinnan berättar vidare, att en af de närvarande sedan gat en "dollarluncheon", hvartill hon också var inbjuden, och där gästerna voro 10; hon kallar denna måltid för ett "under af sparsamhet och smaklighet på samma gång".

Hvad säga våra unga husmödrar och tilltagsna själförsörjerskor om den saken? Skulle det inte vara ett roligt och nyttigt experiment att försöka sig på t. ex. en fyrakronorsfrukost för 6 personer eller en femkronors för 8? Våra husmödrar få då 30 öre mer än amerikanskorna att disponera öfver, men det skadar inte med våra uppdrifna matpriser.

För att uppmuntra våra duktiga och uppfinningsrika läsarinor att ta itu med det lofvärda experimentet utlyser Idun en pristäflan. De täflandes uppgift blir att i en uppsats skildra tillagningen af en "sparsamhetsfrukost" antingen för 6 personer à 4 kronor eller för 8 personer à 5 kronor med därtill hörande noggranna kostnadsberäkningar och beskrifning af matsedeln. För de tre bästa uppsatserna utfästa vi ett första pris à 25 kronor, ett andra à 15 kronor och ett tredje à 10 kronor.

Täflingskrifterna, märkta Sparsamhetsfrukost, böra vara inlämnade senast den 15 oktober å Iduns redaktion!

Tag itu med experimentet, duktiga husmödrar, nu då grönsaker och frukt finnas att tillgå vid komposition af matsedeln!

RED. AF IDUN.

Fantasier från ögonsjukhuset.

EN NY DIKTSAMLING "Djupens sänger" af den unge skalden Harald Johnsson utkommer inom kort på Ahlén & Åkerlunds förlag. Nedanstående vackra dikt utgör ett litet prof ur densamma.

DEN HVITA syster sakta går bland hvita sängars rad, och utanföre kvällen står med sol på gröna blad.

Det är som bures hennes fot af kvällens doft och sång, och sjuka ögon småle mot den hvita dräktens gång.

Det är som såge deras blick, där mild hon går och öm, en ängel hvit, som stilla gick igenom barnets dröm.

*

Se, jag anar, se jag känner, hur det gryr på nytt en dag, då mitt hjärta du ånyo slår de stora slag, då mitt hjärtas döda blommor blomma tusenfaldt och den blåa himlens klarhet strålar öfver allt.

Kommer mörkret, kommer kvällen för min blick med natt, skall en dag därinne lysa likt ett ljus i mörket satt. I dess sken skall lifvet blomma kring mitt hjärtas dörr, och dess fåglar skola sjunga klarare än förr.

Och långt sen min egen lyras strängar brustit tu, skall den lefva, skall den spira djupt i mullens lif ännu, brista, blomma, jubla, sjunga, sjunka sist och dö in i tusen vårars solsken, tusen vintrars snö.

Hjertats sång och bladens sänger är blott ekot af en vår, som ur döda sekler blommat och skall blomma tusen år. Det är mullens lif bakom mig, mullens lif framför, där jag left och dött och evigt lever upp och dör.

Halft ett minne af det flydda, halft en dröm om dar som bli, tvinnar stunden mina sänger till en melodi.

Jag är rösten i en enhet, vågen på en helig älf, som slår ut sin famn om lifvet och blir världshaf själf.

HARALD JOHNSSON.

Inför De gamlas dag.

FÖR ANDRA GÅNGEN stå vi inför De gamlas dag. Det skall här inte talas så mycket om det program, som är utstakadt för de två dagarna den 14 och 15 oktober, på hvilka insamlingen är koncentrerad. Om Skansen-festen, dockutställningen och det amerikanska lotteriet komma ju längre fram närmare detaljer, och vi äro förvissade om att kommittén, som så väl skötte sig i fjol, äfven kommer att göra sitt bästa i år.

Men i själfva verket är det ju icke som valuta för de nöjen programmet kan bjuda, som vi skola ge våra pengar, vi skola ge dem med varm hand och glädje åt de ensamma, fattiga och förbisedda gamla. Den 8 december, Oscar II:s dödsdag, är i egentligaste mening "De gamlas dag", den dag då utdelning af de samlade medlen sker, och hur skola vi med lugna samveten kunna gå och tänka på vår egen jul och planerna för den, om vi veta, att det är vårt fel, ifall en enda får gå otillräckligt eller icke alls hulpen från gåfvutdelarnas dörr?

Det har sagts många gånger, att vår generation, synnerligast den som lever i storstäderna, sluter sina hem för de gamla i slakten. Det är icke plats eller ro eller tid för dem. Deras tillflykt blir de små ensliga kamrarna eller de allmänna inrättningarna. Vi skola icke här vidröra hvad vår generation förlorar i indirekta värden genom att isolera de gamla, de lifsfarna och pröfvade, vi skola blott ånyo söka framhålla, att vi därmed ingalunda kunna befria oss från vår plikt mot dem, efter hvilka vi tagit arf. Vi vilja icke ge platsen vid brasan och vid bordet, och det kunna vi aldrig godtgöra. Men vi kunna se till att, när De gamlas dag kommer, det blir en de gamlas glädjedag! Vi kunna gifva och hjälpa, inte direkt, men genom dem som tagit sig an de gamla!

Ett förebud till De gamlas dag är den de sista dagarna i september utkommande publikationen "Höstblad", redigerad af fröken Louise Hagberg. Denna de gamlas tidning är en utmärkt vackert utstyrd och innehållsrik publikation, som kan läsas med intresse af alla. Redan omslagsteckningen i svart och gult af Hilding Nyman med de gamla, som lägrade vid stranden åse solnedgången, anger den stämning som genomgår det hela. Det är naturligtvis ålderdomen som är temat både för den textliga och bildliga afdelningen. Fruarna Elisabeth Kuylenstierna-Wenster, Sigrid Elmlblad och Anna Wahlenberg ha skrivit skisser om gamla kvinnor och män, de två förras lärorikt tendentiösa, den senares en af de allra bästa af de psykologiska studier i hvilka fru Wahlenberg är mästaren; med dikter lämpade för numrets art ha bidragit Birger Mörner, Artur Möller, C. W. Böttiger och A. T. Gellerstedt. Ett varmhjärtadt förord af Robert Brandel och en skildring af Ljusglimts historia af Elin Wägner börja och avsluta numret. Teckningar och illustrationer ha utförts af Hilding Nyman, Lydia Skottsberg, Gabriel Burmeister, Emerik Stenberg, Erik Lange, Einar Torsslow och Carl Larson, som tillsamman med T. Schonberg sörjer för den skämtsamma delen af innehållet.

Genom att skaffa tidningen kan man redan nu stödja De gamlas dag, eftersom behållningen tillfaller den väntade fonden. Ännu ett tillfälle erbjudes den, som vill göra något, då gåfvor till det amerikanska lotteriet alltjämt tacksamt mottagas å De gamlas dags byrå, Gustaf Adolfs torg.

LÄS!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till Expeditionen af Idun, Stockholm, erhålles inom Sverige portofritt:

Idun 1892	2: —	Iduns julnummer 1898	0: 20
Idun 1893 (nr 1 felas)	2: —	Iduns julnummer 1901	0: 25
Idun 1904 (med julnumret)	3: —	Iduns julnummer 1904	0: 30
Idun 1908 (med julnumret)	4: 50	Iduns julnummer 1905	0: 30
Idun 1909 (med julnumret)	5: —	Iduns julnummer 1908	0: 50
Idun 1910 (med julnumret)	6: 50	Iduns julnummer 1909	0: 75
Iduns julnummer 1894	0: 20	Iduns julnummer 1910	1: —

LÄS!

K. Högre Lärarinnesemi-

Å FONDVÄGGEN i K. Högre Lärarinneseminariums bönsal hänger ett porträtt af Fredrika Bremer. Med ett mildt, nästan vemodigt leende ser hon ned på de unga kvinnor, som där samlas, och hennes klara, goda ögon tyckas säga: "Jag är så

lycklig att få se eder, kära unga systrar, här i 'Herthas högskola'. Ty ni veta väl, att detta är min Herthas högskola; här är Idunasalen med ungdomsgudinnans staty bland blommor och grönt, med bilder af ädla män och kvinnor. Här lefva mina tankar, här lefver jag själf. Kära unga systrar, ni äro så oändligt mycket lyckligare än jag och mina jämnåriga voro. Kunskaper skänkas eder rikt och fritt; ni få gå ut till ett arbete, som väntar eder och som kommer att gifva eder ert goda dagliga bröd; ni få ohindrade taga plats i ledet bland dem som plöja och så på en förhoppning, bland dem som kämpa för att bringa mera ljus och frihet, glädje och rättvisa in i världen. Veta ni riktigt hur lyckliga ni äro?" "Ja visst," svara de unga flickorna, "visst äro vi lyckliga här i Herthas högskola, där den eviga ungdomens äpplen räckas oss. Och tack, du kära 'mamsell Fredrika', för att du tänkt och skrivit och älskat fram denna vår egen 'högskola'. Dig vilja vi aldrig glömma, dig, som banat vägen för oss. Tack, tack!"

Samma svar har ljudit från led efter led af unga kvinnor, alltsedan detta läroverk bildades. Då dess femtionde års-dag nu snart — den 30 september — firas, strömma starka och varma känslor af tillgifvenhet och tacksamhet dit från Sveriges alla landsändar. En af de forna lärjungar, som där varit lyckliga, ber att här få säga några ord, hufvudsakligen om gamla minnen och gammal tacksamhetsskuld.

Man torde kunna påstå, att det ytterst är från den litterärt missformade, men socialt betydelsefulla romanen Hertha, som Högre Lärarinneseminarium leder sitt ursprung. Hertha, som blef Fredrika Bremers "smärtebarn", för hvars skull hon led så mycket, sådde dock frön, som växte upp och burö rik frukt. Så anordnades af en del utmärkte, framsynte och varmhjärtade män, rektor P. A. Siljeström, prof. frih. A. H. Fock och prof. P. A. Cederschiöld m. fl. en "Lärokurs för fruntimmer", som fortgick från jan. 1859 till i maj 1861 och till hvilken 131 elever, från 54 till 16 års ålder, anmälde sig. Hårda omdömen och ovänlig kritik mötte detta försök att "skapa karikatyrer af kvinnor", och då prof. Cederschiöld gaf en mycket elementär framställning af människokroppens inre delar, utbröt en storm af ovilja mot Lärokursen. Men hvarken lärare eller lärjungar sviktade — alla kände det som en hjärte- och hederssak att strida för Lärokursen. "Det var en kärlek till arbetet, en hänförelse för detsamma, som nog aldrig mera skall träda fram vid en läroanstalt. Hvar och en kände sin betydelse i kampen och hvad den innebar," skref en af de f. d. eleverna, professorskan Maria Ribbing, f. de Vylder. Af eleverna blefvo sedermera många framstående kvinnor, bl. a. professorskan Anna Hierta-Retzius, fru Anna Wallenberg f. v. Sydow, systrarna Jenny och Alida Rossander m. fl.

En varaktigare följd af Fredrika Bremers stridsskrift blef "Kongl. Seminarium för bildande af lärarinnor", som öppnade sina portar

FREDRIKA BREMERS PORTRÄTT I BÖNSALEN.

1 okt. 1861 i huset n:o 1 Östra Beridarebangatan, numera Sergelgatan. En motion i borgareståndet af L. J. Hierta, en underdånig skrivelse från Rikets ständer, en utredning af frågan, verkställd af dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet, grefve Henning Hamilton, en kungl. proposition och ett anslag af 15,000 kr. per år och 5,000 för en gång, beviljadt af Rikets ständer — se där vägen. Att Seminarium hade sin rot i Lärokursen anges tydligt i kungl. maj:ts proposition, och Seminarium kunde anses som en direkt fortsättning af Lärokursen. En stor del af Lärokursens lärare gingo i samma egenskap öfver till Seminarium, och flera af dess elever blefvo anställda som biträdande lärarinnor. Bland de öfriga lärarna må särskildt nämnas Artur Hazelius, lektor i svenska språket och litteraturhistoria, som redan då röjde sin samlarenatur genom att anlägga en stor samling porträtt af politiskt eller kulturellt betydande svenska personer, hvilken samling fortfarande finnes på Seminarium. Vidare Rudolf Pallin, lektor i historia, prof. G. von Düben, lärare i hälsolära, och prof. A. H. Fock, lärare i fysik. Som studierektor fungerade till en början en af vårt lands stormän på uppfostrans område, den frisinnade P. A. Siljeström. Under de 50 år, som förflutit sedan dess, har ett ständigt fortsatt utvecklings- och nydaningsarbete pågått inom läroverket, men alltid under sträfvan att följa de riktlinjer, som rektor Siljeström en gång angifvit: studierna på en gång praktiskt och, i den mån möjlighet därtill funnits, något så när vetenskapligt anlagda samt bedrifna i frihet; samlifvet inom läroverket på en gång hänsynfullt och otvunget, i lagbunden frihet under ansvar.

All utveckling går ju i våglinjer; ej underligt då, att en institution sådan som denna haft både vågdalar och vågtoppar. Men ärligt har där alltid efter bästa förmåga sträfvats uppåt och framåt. Enligt sista omorganisationen, som på grundvalen af förarbeten och utredningar, gjorda af rektorerna Humble och Wærn, slutligen genomdrefs år 1910, består seminarium af en obligatorisk och en valfri studiekurs. Den obligatoriska kursen omfattar två afdelningar. Den lägre är ettårig och vill befästa och utvidga elevernas allmänkunskap; den har fyra obligatoriska ämnen, de öfriga valfria, och af dem få fyra uteslutas. Den högre afdelningen är afsedd att bereda eleverna tillfälle till mer omfattande och självständiga studier.

nariets femtioårsjubileum.

Endast pedagogik och hälsolära med skolhygien äro där obligatoriska; för öfrigt har eleven att jämte för ett fullkomligt fritt valdt ämne besluta sig för någon af de 12 ämnesgrupper, som föreligga. Äfven andra studiekombinationer kunna efter särskild pröfning tillåtas. Genom denna omläggning af studiesättet torde nu garanti finnas för så väl "en mångsidig allmänbildning som tillräckligt djupa fackstudier"; likaså för att mångläseri och öfveranssträngning förebyggas.

Den anda af lagbunden frihet, som sålunda allt mer gjort sig gällande i studiesättet, har alltid präglat samlifvet inom läroverket. Detta har nog för de flesta eleverna känts som ett godt hem, hvars oskrifna, ur välvilja, ömsesidig hänsynfullhet och god takt framsprungna lagar gärna åtlydas. Ungdomsglädjen kan stå högt i tak, men alltid måttfull och behärskad. Låt oss i tankarna stiga in i samlingsalen under ett frukostlof för 30 år sedan. Vid pianot sitter Alice Sandström — numera Alice Tegnér, den kända kompositören af de förtjusande barnsångerna "Sjung med oss, mamma" — med sin engelska grammatik uppslagen på notstället och spelar för sina lyssnande kamrater, som med tidningar, tidskrifter, intressanta böcker eller handarbeten slagit sig ned på bänkarna. Snart ljuda tonerna af en vacker romans eller folkvisa fylligt och klart genom salen. Det är någon af våra sångbegåfvade kamrater, som gläder oss med sin talang.

Eller stig in i samma sal en samkvämsafton. Flinka, vänliga händer ha förvandlat den till en hemtreflig salong, där böcker, planscher och blommor pryda borden och där månånda en liten anspråkslös konstutställning anordnats af lektor Keijser. Sång, musik, högläsning och föredrag omväxla med glada eller allvarliga samtal; en otvungen hjärtlighet och enkelhet råder i umgänget mellan lärare och elever: den materiella välfägnaden är den minsta möjliga.

Också någon af elevernas fester för sina lärare vilja vi vara med om. Den kryddas gärna af ett muntert spex, hopskrifvet för tillfället och speladt con amore af eleverna. Skämtet flödar, gladt och harmöst, med små anspelningar både uppåt och nedåt, men aldrig elakt eller sårande. Allvarsord talas också, ord af tacksamhet, af ansvarskänsla, af arbetsglädje. Så upplifvas hvardagsarbetets något enformiga väf af festernas glada eller djupvarma färgstänk, och med sanning torde kunna sägas, att för mängden af eleverna har vistelsen vid seminarium varit en af de gladaste och lyckligaste perioderna i hennes lif.

Detta beror säkerligen därpå, att läroverket har haft den lyckan att bland sina lärare och lärarinnor få räkna så många fina och framstående personligheter och att samarbetet för det mesta har varit buret af det bästa inbördes förhållande. Såväl manligt som kvinnligt inflytande har efter hvars och ens förmåga och egenart fått göra sig fritt gällande, och så har den behagliga atmosfär af harmoni och trefnad skapats, som i hög grad utmärker såväl Seminarium som den därmed förenade Normalskolan. På festdagen den 30 september 1911 stämma fem rektorer möte: hofpredikanten, kontraktsprosten Ernst Olbers, vördnadsvärd, blid och hvithårig, rektor 1868—79; f. d. lektorn i franska, Julius Humble, en verklig père noble, som på det mest humana och älskvärda sätt styrde sitt lilla rike åren 1879—89 och som med ett vänligt leende och en lätt sarkastisk glimt i ögonvrån kunde säga, att han nogsamt visste, att han var en "konstitutionell monark";

lektorn i pedagogik *L. M. Wærn*, på en gång älskad och fruktad, ärad och beundrad, sträng i sak och mild i sätt, rik på initiativ och reformtankar, som var läroverkets chef till och med vårterminen 1904 samt läsåret 1909—1910 och under sitt rektorat arbetade mycket för läroverkets omorganisation; lektorn i historia, *G. R. Fähræus*, under vars rektorat omorganisationen blef stadfastad, men som 1909 utbytte sin verksamhet vid Seminariet mot förordnande såsom läroverksråd och, saknad och afhållen som han är, kvarlämnat ett stort tomrum; samt den nuvarande rektorn, *Olof Josephson*, lektor i matematik, som tillträdde sin befattning 1910 och som förstått att göra sig outhärlig för läroverket och i ovanligt hög grad afhållen af sina elever.

Bredvid denna rad af pedagogiskt och personligen framstående rektorer ha som biträdande krafter stått föreståndarinnor för Seminariet och Normalskolan. Fru *Jane Thengberg* var Seminariets första föreståndarinna, och då hon gifte sig med professor Norrby, efterträddes hon af fröken *Regina Pallin*, som i 25 år handledde de unga lärarinneämnen, tills hon stupade på sin post den 28 maj 1889. Få människor ha varit mer älskade än hon. Stilla och tillbakadragen, förnämt enkel och på ytan kanske något kärft, men med en obeskriflig mildhet och godhet därunder, drog hon de flesta af sina lärjungar oemotståndligt till sig. Då hennes namn nämnes bland dem, blir det varmt i hjärtat. Bland sina kamrater intog *Regina Pallin* en särställning såsom det enande bandet i kretsen. Plikttrogen och rättrådig, värdig och vänlig, förstående och fridstiftande gick hon sin väg fram. Tyst, utan många ord, behärskade hon sin omgivning. Hennes inflytande har varit oberäkneligt, hennes minne lefver. Det lefver bl. a. genom den stipendiefond, som på hennes 50-årsdag af f. d. och dåvarande elever öfverlämnades till henne med anhållan, att den måtte få heta "Regina Pallins minne", och som f. n. uppgår till öfver 10,500 kr. — Den nuvarande, högt uppburna föreståndarinnan, fröken *Hildur Djurberg*, har nyss firat sin 61:a födelsedag och uppvaktades då af tacksamma elever, hvilka såsom bevis på sin tillgifvenhet öfverlämnade en större penninggåfva att efter mottagarinnans godtfinnande användas.

I normalskolan verkade *Hilda Casselli* som föreståndarinna ända från 1868 till sin död 1903. Intelligent och liflig, kraftig och varm-hjärtad, ingaf hon både respekt och kärlek. Hennes tillrättavisningar kunde vara skarpa, men mildrades af den humoristiska blicken ur de vackra ögonen bakom dubbla glas, och hennes glada skratt smittade så godt. Det var nästan roligt, då hennes häftighet ibland kom henne att något förfira sig, ty hon bad om tillgift på ett så innerligt rart sätt. Hon var en stilfull kvinna, kanske bäst förstörd och uppskattad af de äldre kamraterna och eleverna. Hennes minne har af elever hugfästats genom "Hilda Cassells fond" för utdelande af stipendier bland Normalskolans lärjungar — nu omkr. 6,000 kr. — Hon efterträddes af en f. d. elev vid Seminariet, bibliotekarien och ämneslärarinnan vid läroverket fröken *Matilda Widegren*, som på det mest osjälviska sätt med råd och dåd bistått många generationer af seminarieelever. Särskildt anmärkningsvärd är hennes ovanligt stora förmåga att taga initiativ, något som just kommit henne att räcka till att hjälpa på så många håll. Under S:t Louisutställningen 1904 var hon anställd vid svenska kommissariatet och därjämte medlem af internationella juryn.

Den af lärarekåren, som jämte lektor *Humble* längst stått i läroverkets tjänst, är f. d. lektorn i kristendom *G. J. Keijser*, filosofen och systematikern. Hvad har icke han med

outröttlig ifver gjort för sina elevers allmänna utveckling? Oräkneliga äro de böcker han från sin boksamling lånat sina lärjungar, de broschyrer och tidskrifter han till deras bruk lagt fram på borden i samlingssalen, de arbeten han skänkt till läroverkets eller seminarieelevernas enskilda bibliotek, ja, också till eleverna. Och hvilket starkt personligt intresse har han icke gifvit sina lärjungar! Tacksamhet och tillgifvenhet följa honom från 35 års lärjungekretsar. — Hvad lektor *Keijser* förut varit för seminariets elever, det är numera lektorn i modersmålet och litteraturhistoria, *Odal Ottelin*, som med sällspordt nit, aldrig svikande intresse och stora personliga insatser leder ej blott elevernas studier i modersmålet utan ock deras sträfvan efter allmänbildning. Hans hem står öppet för eleverna, hans bibliotek till deras förfogande. Elever till honom ha särskildt bedt att få detta betonadt.

Bland forna lärare må icke förglömmas den originelle och på sitt sätt genialiske läraren i naturkunnighet, f. d. rektor *Sigfrid Almqvist*, hvars impulsiva och intressanta undervisning gaf mängen elev grepp på sättet att undervisa heuristiskt; den stränge och energiske, men på samma gång så glade och vänlige lektor *Erik Lindgren* († 1899), hvars undervisning i engelska var så grundlig, klar och pregnant; eller den välvillige och skicklige, ibland uppbrusande, men i grunden så hjärtegode lektorn i modersmålet *Nils Linder* († 1904), om hvars stilgranskning man kunde säga: "det svider, men det svider godt"; ej heller den godmodige, skämtsamme matematikläraren dr *Alfred Berg* († 1900) eller den älskvärde, nästan blygt tillbakadragne lektorn i historia och geografi *C. A. Zachrisson* († 1903) i många år sekreterare i seminariets direktion, hvars förste ordförande i parentes sagdt var den berömda *Magnus Huss*.

Att omtala alla forna eller nuvarande lärare förbjödes af utrymmesskäl. Här må endast ytterligare nämnas ett par: adjunkten *E. G. Lilljebjörn*, gentlemannen af en fin, något gammaldags typ, hvars lektioner i litteraturhistoria äro intressanta icke minst genom hans fenomenala minne, som sätter honom i stånd att på rak arm citera långa stycken poesi och prosa som illustration till skildringarna. Han har genom sina än spirituella, än allvarliga tillfällighetsdikter och tal gjort stora insatser i den sällskapliga samvaron inom läroverket. Den nuvarande lektorn i franska, dr *Theodor Malmberg*, till hälften genuin norrlänning, till hälften chevaleresk fransman, är en ovanligt framstående kapacitet inom sitt fack och varmt intresserad för elevernas utbildning.

I den långa raden af lärarinnor vid Normalskolan måste vi förbigå de flesta, dock dröjande inför några af dem. Hvem af oss, som haft den glädjen att i Normalskolan höra *Lilly Engström* berätta ur historien eller skildra ur geografien, kan väl någonsin glömma hennes mästerliga sätt att tala till barn? De båda nu bortgångna lärarinnorna *Helena Palmquist* († 1909) och *Anna Struwe-Lindhagen* († 1910) skola på grund af sina utpräglade och älskvärda personligheter länge lefva i kamraters och lärjungars minne. Sent kommer den förras rediga och åskådliga naturkunnighetsundervisning eller den andras liffulla, briljanta matematiktimmor att af eleverna förgätas. Båda gjorde en stor insats i arbetet vid läroverket. Liksom de flesta andra af skolans lärarinnor hade dessa båda varit seminariets elever. Detta var också fallet med *Anna Hammer*, som i 17 år tillhörde Normalskolan som lärarinna, innan hon gick in som syster vid Diakonissanstalten på Ersta. Där togs hennes stora lärarineduglighet snart i anstaltens tjänst, i det hon bl. a. i många år var ledande å profsysterafdelningen. 1894 sändes hon till Amerika för att där under kritiska förhållanden bistå den svenska

diakonissanstalten i Omaha, som begärt hjälp från anstalten i Stockholm. 1897 fick hon återvända hem. 1904 togs hon i anspråk för ett svårt värf: hon sattes till ledande syster för det stora räddningshemmet *Fristad*, som blifvit ställdt i anslutning till Diakonissanstalten. Under mycket svåra brytningstider och synnerligen pressande förhållanden stod hon där, lugn och stilla, i nära 1 1/2 år och fick den glädjen att se en bestämd vändning till det bättre. Med vidhjärtad, barmhärtig och tålmodig kärlek omfattade hon sina skyddslingar. En af dem gaf en dag *Anna Hammer* en liten servettväska, på hvilken hon broderat orden "Lilla mor". — *Anna Hammer* dog 1907. Hon var en sällsynt helgjuten och sant kristlig karaktär.

Från lärarinnebanan till praktiskt socialt arbete ha åtskilliga andra af seminariets elever öfvergått. Så Diakonissanstaltens nuvarande husmoder, syster *Lullu Heimbürger*, som förut verkat såsom öfversköterska å anstaltens sjukhus. Fröken *Maria Planck* står som föreståndarinna för *Sophiahemmet*. Till frälsningsarmén hafva flera öfvergått, bland dem *Alma Peiri*, som är mycket framstående inom slummen. Som missionärer hafva utgått fru *Emilie Lundahl* f. *Cassel*, som i 20 år verkat bland abessinerna och Gallafolket, *Anna Bauer* till Indien och *Gurli Svanbom*, nu fru *Norenus*, till Syd-Afrika. *Gertrud Lange*, nu fru *Frykholm*, undervisar i en missionsskola i Syd-Indien.

Bland dem som öfvergått till praktisk verksamhet, märkas f. ö. *Hedda Cronius* (†), som grundade Praktiska Hushållsskolan vid *Jakobsbergsgatan*, efter hvars mönster änkestorhertiginnan *Louise* af *Baden* har låtit inrätta dylika skolor i sitt land; *Ingeborg Walin*, som sedan 1893 är föreståndarinna vid Högre Lärarinneseminariets Hushållsskola, hvars förnämsta uppgift är utbildandet af skolkökslärarinnor; och *Louise Böös*, som förestår *Fredrika Bremerförbundets* skola för utbildande af lärarinnor i landthushållning vid *Rimforsa*.

Kjerstin Julin arbetar såsom bostadsinspektis i Stockholm, och *Marianne Olbers*, förut verksam vid en "Mjölkdroppe" i Göteborg, tjänstgör nu där som konsulent för tuberkulösas vård i hemmen.

Andra ha bredvid sin egentliga liffsuppgift ifrigt ägnat sig åt socialt arbete. Så fru *Anna Höjer*, f. *Johnson*, som mycket intresserat sig för räddning af fallna kvinnor, bl. a. genom att delta i upprättandet af hemmet *Fristad*; fru *Rosa Heckscher* f. *Meyer*, som upprättat hem på landet för fattiga barn och i det tysta öfvar mycken välgörenhet; professorskan *Ebba Heckscher* f. *Westberg*, som bl. a. arbetat i Svenska fattigvårdsförbundet och i Kommittén för god nöjesläsning; justitierådinnan *Kerstin Bohman* f. *Rüffel*, som bl. a. är vice ordf. i föreningen *Sjukvård i fattiga hem* på *Östermalm* och en af dess stiftare. *Anna Whillock*, f. d. ordförande i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt, har bl. a. gifvit impulsen till det kooperativa företaget *Svenska Hem* och de Sociala kurser för skolorungdom, som under vintrarna hållas i Stockholm. *Ina Rogberg* är chef för "Hvita bandets departement för sedlig fostran" och verksam resetalare. Seminarieadjunkten *Marie Louise Gagner* har gjort sig vida känd genom sin kamp mot *Nick Carter*-litteraturen och de dåliga biografierna. Hon är nu en af de af k. m:t förordnade censorerna vid Biografcensuren, medlem af Kommittén för spridande af god nöjesläsning samt skolrådsledamot. *Eva Fogelkvist* tjänstgör som redakt.-sekret. i *Social Tidskrift*.

Läkare ha två seminarieelever blifvit, *Elin Beckman* i Stockholm och *Sigrid Engström* f. *Molander*, i Visby. Andra, som fortsatt sina studier vid universitetet, äro *Alexandra Skoglund*, F. D. med historia som hufvudämne-

Seminariets första lokal

P. A. Siljeström.

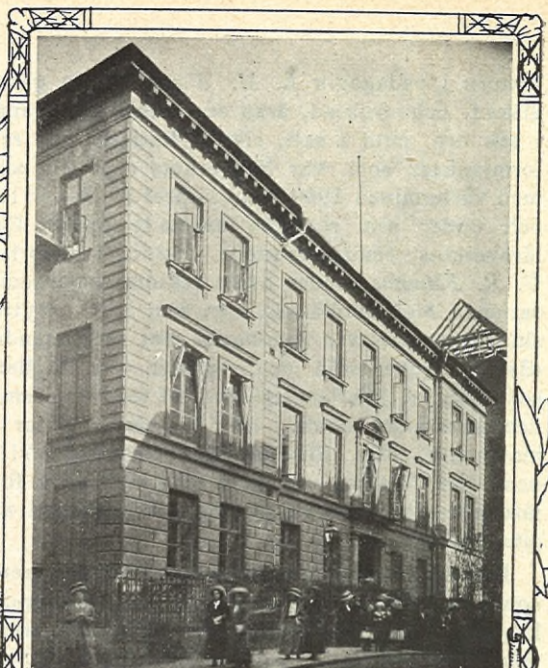

P. A. Cederschiöld.

A. H. Fock.

Seminariets grundare

Seminariets nuvarande lokal.

E. G. F. Olbers.

J. Humble.

L. M. Wärn.

G. R. Fähræus.

O. Josephson.

Rektorer

Regina Pallin.

Hilda Casselli.

Helena Palmqvist.

Lilly Engström.

Hildur Djurberg.

Mathilda Widegren.

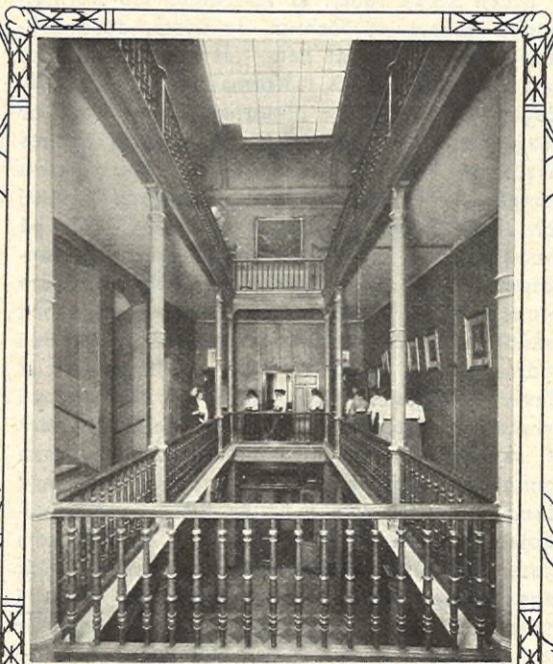
Lärarinnor och Lärare

G. J. Keijser.

E. G. Lilljebjörn.

Peristylen

A. T. Malmberg.

O. Ottelin.

1861

1911

*Bemärkta kvinnor
utgångna från Högre Lärarinneseminarief.*

hvilken är protokollförande sekreterare i Svenska kvinnornas nationalförbund och genom val vid kongressen i Toronto innehar samma post inom The International council of women; *Emilia Fogelklou*, F. K. och Sveriges första T. K., som nu är lärarinna vid den nya folkhögskolan i Själevad och författarinna till en del arbeten, bl. a. "När gräset gror"; samt seminarieadjunkten *Anna Linder*, som utan att behöfva aflägga mogenhetsexamen erhöi rätt att idka universitetsstudier och på synnerligen kort tid aflade en vacker filosofisk ämbetsexamen. Denna dispens anses såsom mycket märklig och torde komma att ofta återopas som prejudikat.

För framstående vetenskaplig verksamhet hafva vidare några f. d. seminarieelever gjort sig kända. *Albertina Carlsson*, zoolog, "är den första svenska kvinna, som ägnat sig åt undersökningar på den moderna morfologiens område. Sedan hon under flera år idkat zoologiska studier vid Stockholms högskola, har hon utgifvit en hel rad erkänt förtjänstfulla arbeten, som behandla dels ryggradsdjurens anatomi och embryologi, dels fylogenetiska spörsmål" (Nord. Fam.-b. 4: 1183). Hon har därjämte i 37 år verkat som lärarinna vid olika skolor.

Hennes studiekamrat, fröken *Charlotte Westling*, också zoolog, har bl. a. utgifvit tvenne af vetenskapsmän mycket uppmärksammade afhandlingar om anatomiska undersökningar af kloakdjuren. Fru *Alida Wester*, f. Olbers, har i Bihang till Vetenskapsakademiens handlingar publicerat en mängd afhandlingar öfver allmän växtanatomi, speciellt om frukter. *Augusta Palmquist*, nu lärarinna vid Åteneum för flickor, var en tid amanuens vid kemiska laboratoriet vid Stockholms högskola och därefter assistent hos Svenska Hydrografiska kommissionen. En sommar var hon hydrografisk assistent vid en rysk station för vetenskapliga undersökningar, belägen vid Norra Ishafvet, på Kolahalvön, och utförde där förtjänstfulla vetenskapliga arbeten.

Såsom skriftställarinnor ha många af seminariets lärjungar framträdt, och främst bland dem står den nu världsberömda *Selma Lagerlöf*. För öfrigt kunna bland de skönlitterära nämnas *Anna Maria Roos*, *Jane Germandt-Claine*, *Frida Landsort*, *Jeanna Oterdahl* och *Amalia Björck* m. fl. Såsom journalistiska förf. ha bl. a. fru *Gurli Linder*, f. Peterson, medlem af Kommittén för nöjesläsning, och fru *Hilda Sachs*, f. Engström, fört pennan. Bland de pedagogiska författarinnorna står *Anna Sandström* — Uffe — ojämförligt främst. Hon hör till de pedagogiska snillena, och hennes lilla skrift "Om realism i undervisningen" anses hafva gjort epok i det svenska undervisningsväsendet. Den pedagogiska tidskriften *Verdandi* är grundad af henne. Hon är ock en läseboksförfattare af hög rang. Bekanta läro- och läseboksförfattare äro bl. a. *Agnes Eckermann*, *Thalia Schoug*, *Valborg Olander*, *Anna Lindhagen*, *Anna Gahm*, *Matilda Widgren*, *Marie Louise Gagner*, *Karin Åhlström*, *Anna Rönström* och många andra. Särskildt må nämnas *Anna Kruse*, som gifvit nya och i hög grad fruktbara impulser åt arbetet i småskolan och var medlem af internat. juryn i S:t Louis 1904.

En af läroverkets elever, *Anna Flygare*, nu fru Stenhammar, har med framgång uppträdt som karaktärsskådespelerska.

Seminariet har således visat sig kunnat ge en mycket mångsidig allmänbildning, då dess elever på så många olika områden nått fram till ledande ställningar eller annars framstående platser inom arbetets värld. Att dess rent pedagogiska verksamhet haft bästa resultatet, därom vittna de många skolor, som helt organiserats eller ledas af dess f. d. elever. Föreståndarinnor hafva varit eller äro bl. a. följande, af hvilka många grundlagt eller deltagit vid

QUASI UNA FANTASIA, Johan Nordlings bebadade Beethovenroman, har nu utkommit på C. E. Fritzes förlag. Den omfångsrika volymen prydes af ett synnerligen stilfullt omslag af Lydia Skottsberg, framställande den kända Beethovenmasken af 1812 mot bakgrunden af en nattligt stjärnströdd himmel.

En upplaga för Danmark och Norge, öfversatt af A. D. Schmidt (författarmärket A. P. Schack), utsändes samtidigt från V. Pios förlag i Köpenhamn. Dessutom föreligga en tysk öfversättning af Ida Arne, en fransk af den unge Parisiskalden Guy-Charles Cros och en italiensk af Astrid Ahnfelt och M. Bisi. Under arbete att senare utkomma äro en engelsk öfversättning af C. A. Bang och en rysk af A. Grönlund.

Selma Lagerlöf utger till julen en ny stor roman — detta torde vara den mest glädjande och märkliga litterära nyhet, som kan delges den svenska allmänheten. Romanens titel blir "Lilliecronas hem". Af titeln framgår till en viss grad bokens ämne. Den ansluter sig helt nära till Gösta Berlings saga, utgör snart sagdt en prolog till denna. Författarinnan har med sin nya bok återgått till sin första kärlek, till de värmländska sagorna och historierna från förra seklets början, från kavaljerernas ungdomsdagar — det är vår gamle bekante från Gösta Berlings saga Lilliecrona och hans blifvande brud, hvilkas kärlekshistoria författarinnan denna gång låter oss få del af.

Boken utkommer samtidigt på svenska hos Bonnier, på danska hos Gyldendal, på finska hos Söderström i Borgå, på tyska hos Langen i München, på italienska hos Treves i Milano, på holländska hos Becht i Amsterdam och på engelska hos Danbleday Page i Newyork. Om en fransk och en rysk upplaga pågå underhandlingar.

bildandet af sina respektiva läroverk: Privata högre lärarinneseminarier: *Anna Sandström*, *Matilda Sundbärg* och *Sofi Andersson*, Stockholm; *Anna Rönström* och *Marie Louise Lundström*, Lund; *Thyra Kullgren*, Göteborg. Högre Flick- och Samskolor: fru *Hanna Sjöberg*, f. *Tillander*, *Anna Whitlock*, fru *Sofi Almquist*, f. *Hultin*, och *Hedda Åhlin*, Stockholm; *Märta v. Friesen* och *Frida Hjerberg*, Göteborg; *Aurora Pihl*, Norrköping; *Gerda v. Friesen*, Djursholm, var såsom sakkunnig adjungerad vid den stora Läroverkskommittén; *Carola Eneroth*, Uppsala, *Sophie Witt*, Helsingborg, m. fl. Af *Selma Lagerlöfs* kamratavdelning äro ej färre än tio nuvarande eller f. d. föreståndarinnor.

Vid Statens Folkskoleseminarier hafva tio af H. Lär.-Sem:s f. d. elever blifvit utnämnda till adjunkter: *Agnes Eckermann*, *Hedvig Sidner*, *Hanna Gardell*, *Valborg Olander*, *Elisabet Eurén*, *Anna Linder*, *Marie Louise Gagner*, *Augusta Westerberg*, fru *Jenny Velandar*, f. *Richter*, och *Gunhild Linder*. Fröken *Sidner* har i flere år varit medlem af Folkundervisningskommittén samt ledamot af Öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor och skolrådsledamot.

Vid Privata Folkskoleseminariet i Göteborg är *Anna Borgström* föreståndarinna.

Vid folkskolorna tjänstgöra rätt många af H. Lär.-Sem:s elever. Här må nämnas endast *Maria Aspman*, som är medlem af styrelserna för Pedagogiska sällskapet och Sunnerdahlska stiftelsen och af hvars stora praktiska duglighet Stockholms folkskolor dragit mycken nytta.

Pedagogiska biblioteket är af Stockholms alla lärare och lärarinor väl känt och flitigt begagnadt. Där har *Laura Löwenhielm* nedlagt

ett stort och godt arbete. Likaså förestår hon Flick- och Samskolebyrån.

Svenska Lärarinnornas pensionsförening är numera ett vidtutgrenadt företag, hvars skötsel till största delen hvilat på *Mimmi Danell*, som under titeln räkenskapsförare fungerar såsom både kamrerare och kassör.

Slutligen må nämnas, att *Hilma Henningsson* numera helt ägnat sig åt att undervisa i ett för Sverige nytt och för lärareutbildningen synnerligen viktigt ämne, nämligen talteknik, för hvars införande den geniala sånglärarinnan vid H. Lär.-Sem., fröken *Anna Bergström*, genom sin egen undervisning varit banbrytande i vårt land.

På sistone ha åtskilliga f. d. elever invalts i stadsfullmäktige. Fru *Sophie Lindstedt*, f. *Engström*, *Engelholm*, blef vald af de frisinnade på samma gång hennes man, provinsialläkaren dr *A. F. Lindstedt*, valdes af de moderata; seminarieadjunkten *Valborg Olander*, Falun, blef vald af de frisinnade; föreståndarinnan för Högre flickskolan i Kalmar *Anna Danielsson* valdes af de moderata; *Sigrid Holm*, lärarinna, Luleå, valdes af stadens båda partier, borgerliga reformföreningen och den förenade vänstern; *Frida Hjerberg* valdes af de moderata och *Thyra Kullgren* af de frisinnade, båda i Göteborg; *Ninni Huld*, Strängnäs, blef vald af de frisinnade.

Under årens lopp hafva omkring 1,050 elever utgått med lärarinne diplom från Högre Lärarinneseminariet. Af dessa har en rätt afsevärd skara — lågt beräknadt omkring 40 % — ingått äktenskap. Kunskapsförvärfvet har sålunda icke lyckats förvandla åtminstone dessa till de afskräckande "karikatyrer af kvinnor", om hvilka man vid början af 1860-talet så harmfullt profeterade. Ej heller har man hört något om att dessa förut själförsörjande kvinnor blifvit "dåliga hustrur eller husmödrar". Det är tvärtom att med ganska stor visshet dra den slutsatsen, att de väl förstått att skapa goda, lyckliga och mönstergillt skötta hem, sålunda i det praktiska lifvet omsättande den utbildning de erhållit.

Man har från en del håll velat göra gällande, att Högre Lärarinneseminariet numera skulle vara öfverflödigt, då studentexamen och filosofisk ämbetsexamen äro lätt tillgängliga för kvinnor. Men universitetsstudier kunna aldrig ersätta det karaktärsdanande inflytandet från samlifvet med lärare och kamrater, sådant det utvecklat sig vid detta läroverk. "Det känns rent af som en uppbyggelse att få arbeta här vid seminariet", yttrades en gång af en af förra årets elever. Mätte ett läroverk, som kan inge sådana känslor, som så kan förnygra sig själf och alltjämt skjuta nya, kraftiga skott, länge få lefva. Mätte det snart få större utrymme och vackrare yttre former för allt det rika lif, som rör sig inom detsamma, mätte det snart få flytta in i ett rymligt, ljusst och vackert hem! Och mätte välsignelse från höjden städse följa det!

QVARNSTRÖMS IDUNABILD I H. LÄRARINNESEMINARIET.

ELISABET EURÉN.

Från scenen

INTIMA TEATERN — den nya, vår nyaste — öppnade i lördags sina portar med en glansfull föreställning inför en glansfull publik, bland hvilken kvinnlig fägring och manlig notabilitet voro rikt representerade. Skalden Daniel Fallström, som på ett mästerligt sätt öfversatt invigningsstycket, Holger Drachmanns "Renässans", trädde fram för ridån och vigde med några vackra ord den nya scenen till konstens altartjänst samt uppläste den Drachmannska inledningsdikten "Till Teresina". Så gled förhänget i sär, och man befann sig i Tintoretts ateljé, utanför hvars fönster det sextonde århundradets Venedig badade i marmorhvit strålgans och kanalernas spegelljus.

"Renässans" är en dikt om konstnären, som håller på att åldras, och är egentligen skaldens egen själfbekännelse i venetiansk kostym. Dess dramatiska förtjänster äro ju ej betydande, men det bäres af den Drachmannska lyrikens flykt och stämningens intensitet. Framförandet gaf också i det hela den rätta infattningen, hr Bror Olssons mästare blef en praktfull renässanstyp, kanske endast något för bullrande och monoton. Af hans två lärjungar intresserade isynnerhet hr Gustaf Molander genom ett ungdomligt kärnfriskt och naturligt spel. Fröken Doris Nelson som den unga flickan af folket, hvilken vinner insteg i mästarens hjärta, visade äfven goda ansatser, men lyckades ej helt frigöra sig ur det elevmässigt teatraliska. En intressant debut var hr Erik Wettergrens dekadente patriciertyp, vittnande om utpräglade dramatiska anlag och en analytisk förmåga, som nog en dag, med ökad mognad och erfarenhet, skall lyckligt kompletteras af syntetisk gestaltningskraft.

Svenska teatern har i ny instudering upptagit Björnstjerne Björnsons "Ett handelshus". Det kan ej nekas, att åren farit en smula omildt fram med detta utpräglade tendensdrama och att särskildt slutakten nu före-

"Renässans" på Intima teatern. Tintoretto (hr Bror Olsson) och Teresina (fröken Doris Nelson).

faller väl hjärtenaiv. Dock, där finns naturligtvis ränning nog af den Björnsonska krafttågan att ännu fångla och rycka med, och särskildt blef hufvudgestalten, den bankrutterande storköpmannen Tjälde, i hr Arehns händer en intressant prestation.

En repris, som nästan var en premiär i betraktande af det långa tidsrummet mellan denna och den senaste representationen, var Lortzings "Tsar och timmerman" på Kgl operan. Den melodiska operan med dess tacksamma partier, fulla af humor och grace, utfördes för-

och estraden.

träffligt af hr Wallgren, som spelade tsar Peter själf, samt hrr Stiebel, Malm, Stockman och fru Oscar. Premiärpubliken lade också tydligt sin belåtenhet i dagen.

Södra teatern har öppnat säsongen med en ny "Fastbomare" — en god och sedelärande komedi, benämnd "Hulda" — och Folkteatern agerar hvarje afton brandkår med Algot Sandbergs "Elden är lös!" På bägge hållen frenetisk fröjd och fulla hus. Kom sen och klaga på den inhemska dramatiken!

Ett tecken på att tiden närmar sig för den stora Strindbergshyllningen vid skaldens födelsedag var den Strindbergsmatiné, som gafs förliden söndag å Svenska teatern. Det var nästan uteslutande lyrikern Strindberg, som denna gång talade till publiken från scenen och det var den underbara diktsamlingen Ordlek och småkonst som släppt till materialet. Därur voro tagna så väl den gripande Stadsresan, illusoriskt framställd af hr de Wahl, som de visor, hvilka sjöngos öfverlägset af hr Forsell till hr Ture Rangströms musik och ackompanjemang, äfvensom Trefaldighetsnatten, utförd på ett märkvärdigt lifflöst sätt af 7 af våra mest kända skådespelare. Till programmet hörde äfven akt I ur Himmelrikets nycklar, där Aug. Lindberg tolkade smedens sorg öfver förlusten af barnen så underbart gripande att ingen undgick att röras. Musik inledde och avslutade den tre timmar långa samvaron med Strindberg och det var tack vare Tor Aulins sköna tondikt Mäster Olof, anförd af kompositören själf och utförd af Svenska musikerförbundet, som publiken genast kom i den stämning, som sedan steg i hänförelse ända till dess den slappnade under Trefaldighetsnatten.

Arbetsförbundets sängkör utförde med god samsjungning ett slutnummer.

Lortzings "Tsar och timmerman" på Kungl. operan. Längst till höger framför hyfvelbänken med bilan i handen tsar Peter (hr Åke Wallgren). Ateljé Jæger foto.

Wettergren's
BARN-KONFEKTION

BÄSTA SNITT
OMSÖRGSFULLASTE ARBETE
PRIMA TYGER & TILLBEHÖR
ERHÅLLAS I DE FLESTA
BARNBEKLÄDNADSAFFÄRER I RIKET

Hafre-Gryn och Hafre-Mjöl

Gyllenhammar

Gif barn den bästa näring och de växa upp till friska människor.

Gif vuxna den bästa näring och de förbli friska till sena ålderdomen.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 1-7 OKT. 1911.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; hummersallad; mjölk; kaffe eller te med soda-cake. Middag: Buljong med pastej; krustader med champinjostufning; persiljepådd färslek med legymer och salader; fyllda äpplen med vaniljsås.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; stekt sill med gräde och lök samt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttpudding med jordärtskockor och skivad smör; äppelsoppa.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; kottletter af kalffärs med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Seleripuré med rostadt bröd; stufvad lake med potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfbiff med stekta ägg; anjovisgratin; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Surstek med potatis, lingon och lök; lingonpårn med gräde.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfbiff med stekta ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Brynt hvitkåls-soppa med frikadeller; äppelpaj med mördeg och vispad gräde.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; falsk matjessill med potatis; ägg; kaffe eller te. Middag: Kall surstek (rester från onsdag) med potatispudding och salader; Bollas pudding.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Laxpudding med risgrün och skivad smör; choklad-soppa med skorpor.

KOBBS THE

Begär alltid
Kobbs Thé.

Peking, Canton, Honkong, Congo, Zaryana, Maracong, Mandarin.
M. S. Kobbs Söner, Göteborg.
Sveriges enda specialaffär i Thé.
Etablerad 1809.

A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG SVERIGE

Äkta Göteborgs-Knäckebröd.

Hygienkontrollant:
Dr G. Hjort
af Ornäs.
Tel.: 11 & 929.

BÄST ÄR

EKSTRÖMS
JÄSTMJÖL

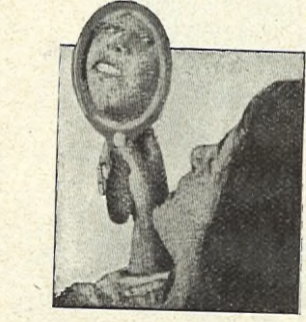
ÖREBRO KEM-TEKN.-FABRIK

Fyllda äpplen (för 6 personer). 9 stora, vackra äpplen, 75 gr. smält smör, 1 dcl. fint stöta skorpor, 1 dcl. strösocker (85 gr.).
Mandelmassa: 75 gr. sötmandel, 75 gr. florsocker, 1 liten ägghvita.
Till pannan: 1 msk. smör (20 gr.).
Beredning: Mandelmassan beredes först. — Mandeln skällas, torkas i ugnen, drives genom kvarn och stötes med sockret till en fin massa, ägghvitan tillsättes och massan stötes, tills den är jämn och smidig. Äpplena sköljas, torkas, skalas jämnt och kärnhuset borttages med bleckrör. Mandelmassan delas i 9 delar, som rullas ut och fylls i äpplena, hvilka därefter doppas i det smälta smöret och rullas i en blandning af skorporna och sockret. En liten långpanna smörjes med kallt smör, äpplena läggs däri, insätts i varm ugn och stekas vackert gulbruna och lösa. Uppläggs då de äro kalla, på tårtskål med tårtpapper och serveras med vaniljsås eller vispad gräde.

Köttpudding med jordärtskockor (för 6 personer). 5 hg. benfritt oxkött, 50 gr. späck eller rensad njurtalg, 2 tsk. salt, 1/2 tsk. vitpeppar, 2 hg. brödanad eller 2 msk. mjöl, 1 ägg, 1 äggula, 2-3 dcl. gräde eller mjölk, 1/2 msk. finhackad portug. lök, 1/2 msk. smör (till löken).
Till fyllning: 1 1/2 lit. jordärtskockor, 3/4 lit. vatten, 2 tsk. salt, 3 msk. smör, 4 msk. mjöl (40 gr.), 4 dcl. spad, salt, socker, vitpeppar.
Beredning: Köttfärsen beredes på vanligt sätt. Jordärtskockorna borstas väl rena, skrapas, sköljas och få ligga i ättikblandadt vatten 1 tim. för att bli hvita. De påsätts i kokande vatten, tillsatt med saltet, och få koka, tills de äro mjuka, då de upphållas i durkslag och spadet tillvaratages. Smör och mjöl fräses 2 min., spadet påspades, litet i sänder, och säsen får koka 5 min. Jordärtskockorna läggs i, stufningen afsmakas med kryddorna och får kallna. En puddingform smörjes med kallt smör och beströms med stöta skorpor. Köttfärsen och stufningen läggs hvarfals i formen; första och sista hvarfvet skall vara färs. Puddingen kokas i vattenbad i ugn eller ofvanpå spisen 1 1/2-2 tim. Uppstjälpes, garneras med en krans af jordärtskockor och serveras med steksås eller ock med skivad smör. Puddingen kan äfven gräddas i eldlast form i ugnen och är då färdig på omkr. 1 tim.

Kalfbiff med stekta ägg (för 6 personer). 3 hg. benfritt innanlär af kalf, 1 hg. späck, 1 ägg, 1 äggula, 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. vitpeppar.
Till panering: 1 ägghvita, 1/2 msk. vatten, 1 kkp. stöta skorpor.
Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.).
Sås: 2 dcl. god buljong, 1 msk. tomatpuré, 1/2 msk. smör (10 gr.), salt, vitpeppar.
6-8 ägg, 1 msk. smör (20 gr.).
Beredning: Köttet torkas med en duk, urvriden i hett vatten, skäres i bitar och drives tillika med spåket 4 ggr. genom köttkvarn. Färsen blandas med de uppvispade äggen och kryddorna samt formas till runda biffar, hvilka penslas med ägghvitan, vispad med vattnet, och vändas i stöta skorpor. En stekpanna upphettas långsamt, smöret brynes däri, biffarna läggs i och få steka 2 min. på hvarje sida, hvarefter de läggas upp på varmt serveringsfat. Buljongen hälls i pannan, som vispas ur väl, tomatpurén tillsättes, säsen får ett uppkok, afsmakas med det kalla smöret samt kryddorna och hälls öfver biffarna. Äggen stekas i plättpanna och ett ägg lägges på hvarje biff. Serveras som frukosträtt.

Brynt vitkålssoppa (för 6

lakttag själf den förskö-nande in-verkan som

Oxygenol-Tandpulver
utöfvar på Edra tänder vid flitigt be-gagnande. Dess verkamma bestånds-delar stärka tänderna och gör dem hvita på grund af sin blekande för-måga. Uppfriskar tandköttet.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

Rikhaltiga variationer. Begär pris-katalog. Tidaholms Bruk, Tidaholm. Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Beridarebangatan 27, STOCKHOLM.

N.K:s
Färdiga Klädningar

"ALVA"
af prima Kläde
Kr. 66.—
Alla färger.
Tillverkad å egen atelje.

A.-B.
Nordiska Kompaniet,
Stureplan.

personer). 1 litet kälhufvud, 3 lit. vatten, 1 msk. salt (till förvällning), 3 msk. smör (60 gr.), 2 msk. sirap, 3 lit. efterbuljong eller fläskspad, 10 kryddpepparkorn, 8 vitpepparkorn, salt.
Beredning: Alla gröna blad skäras bort från kälhufvudet, de öfriga lossas från stocken, den tjockaste delen af huvudnerven skäres bort. Kålen förvällas (lägges i kokande, saltadt vatten och får koka utan lock) 5 min., tages upp med hälslef, får rinna af på sikt, inklappas i en duk och skäres i små tärningar. Smöret brynes i en järn-gryta, kålen lägges i jämte sirapen och brynes väl under flitig rörning. Den kokande buljongen samt kryddorna tillsätts och soppan får koka med tätt slutet lock omkr. 3 tim. Den afsmakas med salt och serveras med frikadeller, korf eller fläsk.

Frikadeller (för 6 pers.) 150 gr. benfritt oxkött, 2 hg. späck, 1/2 msk. mjöl, 1 tsk. salt, 1/4 tsk. vitpeppar, 1-1 1/2 dcl. gräde.
Beredning: Köttet torkas med en duk, urvriden i hett vatten, skäres i bitar och drives tillika med spåket 4 gånger genom köttkvarn. Det stötes därefter väl tillsammans med mjölet och kryddorna i stenmortel och färsen arbetas 1/2 tim., under det grädden tillsättes litet i sänder. Färsen afsmakas och formas med 2 tsk., som dopas i varmt vatten, till mycket små bullar, hvilka läggs i kokande buljong eller saltadt vatten (ej för många i sänder) och få koka 2-3 min. — Frikadellerna afputsas, innan de läggas i soppskålen.

Falsk matjessill. 2 kg salt fetsill, 2 lit. oskummad mjölk, 6 msk. strösocker, 1 dessertskål salpeter.
Beredning: Den salta sillen nedpackas i en porslinsburk. Mjölken kokas upp med sockret och den stöta salpeter. Då mjölken är fullkomligt kall, slås den öfver sillen och bör stå väl öfver den. Sillen får ligga i mjölken i 8 dagar, hvarefter den är färdig att användas. Den kan serveras spiken, stekt i papper eller inlagd.

Bollas pudding (för 6 personer). 3 msk. smör (60 gr.), 5 msk.

Vid bakning af rågröd

i hemmen händer ofta att brödet blir tungt och får s. k. degran-der. Detta ledsamma förhållande undvikas om man jämte jästen tar till hjälp litet

Lagermans Bakpulver
Tomten.

Se bruksanvisningen.

J. G. SWARTZ'
HÖGSTA HVETEMJÖLSTYP

(GROFMALEN) (FINMALEN)

"SNÖFLINGAN" "SVANEN"

J.G.S. NORRKÖPING

mjöl, 5 dcl. gräddmjölk, 6 ägg, 1 msk. socker, skal och saft af 1/2 citron.
Till formen: 1 1/2 kkp. strösocker, 2 msk. kokande vatten.
Beredning: Sockret brynes lätt i en tackjärnspanna, det kokande vattnet tillsättes och därmed beklädes en eldfast form.
Smöret och mjölet sammanfräses, mjölken tillsättes litet i sänder under flitig rörning och massan får koka tills den släpper pannan, då den upphålles att svalna. Äggulorna nedrö-ras, en i sänder, jämte sockret, det rifa citronskalet och citronsaften. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitorna. Massan hälls i den beklädda formen och får koka i vattenbad i ugn omkr. 1 tim.
Puddingen serveras genast den är färdig med vanilj-, citron- eller saft-sås.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 39.

Hvilket hälsningsord är det som nu uttalas 100,000-tals gånger dagligen i vårt land, men för ett par tiotal år sedan endast undantagsvis användes i Sverige?

Lösning insändes under tecknad med namn och adress till Red. af Idun senast den 15 okt. 1911. A kuvertet bör angivas pristäfling n:r 38.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:a pris: en försilfrad brosch eller också böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

Fitt hyra i Rönninge.

Villan Furuborg, innehållande 7 rum, jungfrukammare och kök, högt och fritt belägen invid Rönninge järnvägsstation, uthyres från 1 oktober i år. Området bestående af 2 tid naturligt park gör genom sitt läge att man är fullt ostörd af grannskapet med järnvägen. Passande för välstuerad familj, som behöfver stärkande luft i vacker natur nära Stockholm. 50 min. resa. Reparationer efter hyresgästs önskan. Närmare upplysningar hos egaren pr Allm. Tel. Rönninge 18 helst mellan kl. 10-12 f. m.

Lejon Dantur
PRIMA KVALITÉTÉ

BÄSTA UTFÖRANDE

Finnes i alla välsorterade Sybehörs-, Manufaktur- och Kortvaruaffärer.

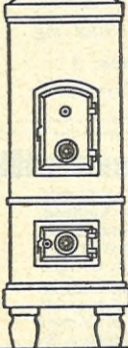
LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 35. FEM KVISTIGA FRÅGOR.

- 1) Unga flickor räkna därpå.
 - 2) Begge beseglas ofta varma och brytas kalla.
 - 3) Malen, ty den åter hål.
 - 4) Emedan sparfen icke kan äta en häst.
 - 5) Näsan.
- Vid den företagna granskningen har ingen af de insända lösningarna visat sig vara fullt riktig. Närmast den viktiga lösningen kommo emellertid hr Jon Jonasson, Tulegatan 26, Sthlm, som sålunda erhåller 1:sta pris och fröken Signe Arvidson, Malmskillnadsgatan 27, Sthlm, som erhåller 2:dra pris.

TIDSFÖRDRIF. KORSGÅTA.

	1	2	3	4						
	a	a	a	a						
	a	a	a	a						
	a	a	a	a						
1	a	a	b	b	d	e	e	e	e	
2	e	e	e	f	f	g	g	k	k	k
3	k	k	l	l	l	l	l	m	m	
4	n	n	n	r	r	r	r	r	r	
			r	r	r	r				
			r	s	t	t				
			t	t	v	v				

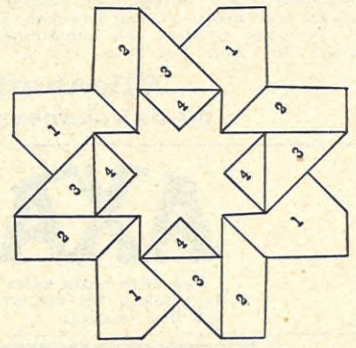
Ordna bokstäfverna så att de bilda lika ord i de hvarandra motsvarande lod- och vågräta raderna. Orden äro:
1) finnes vid de flesta större bröllop, 2) stad i Sverige, 3) någonting som

KAMINER AF TÄLJSTEN FÖR VED OCH KOLELDNING.
BEHAGLIGASTE OCH JÄMNASTE VÄRME.
BRÄNSLEBESPARANDE. HÅLLBARA.
MÅNGA STORLEKAR.
BEGÅR UPPLYSNINGAR!
HANDÖLS TÄLJSTENS & VATTENKRAFTS A.-B.,
UTSTÄLLNINGSLOKAL BIRGERJARLSG. 33, STHLM.

skyddar för sol och regn, 4' skogsprodukt, som ibland användes i bad.
Tant Ursula.

SÖNDERDELNINGS- OCH SAMMANLÄGGNINGS- UPPGIFT.

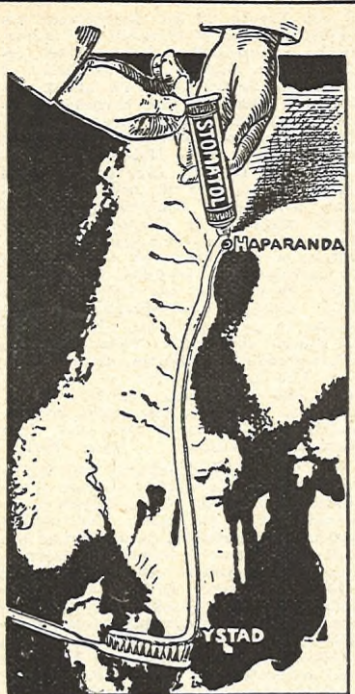
Utaf delarna af denna figur skola två lika stora kvadrater bildas.

LÖSNINGAR
TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 38.
BOKSTAFSGÅTORNA: Kolja—koja, Trosa—Rosa, Kanin—Kain, Porter—porrer, Frost—rost.

DEN RÖDA AFTONKAPPAN.
Af Olof Bruno.

(Forts.)
Ingenting annat, än det, att han ännu inte suttit framför honom, att de öfverhufvudtaget inte kände hvarandra. De hade ju bara uppfångat en skymt af hvarandra i mörkret, därvid han för ett ögonblick gripits af något som kunnat vara ysel, medan hon återigen kanske ilade till en annan man, som väntade henne. — Hm, — Johannes sväljde det sista af glasets innehåll, och satte det hårdt tillbaka på bordet. — Kanske att hon var som alla de andra tusende kvinnorna i denna stad — tom och banal. Ett vackert hölje bara men sedan ingenting mer! Han roade sig ibland med att gå i timal på gatorna och betrakta dem. Så lustigt klädda de voro en del! Stora och robusta, nästan manhaftiga. Medan en annan del återigen voro små och mjuka, kattlikt smygande sig in på honom med leende ögon och skålmska skratt.
Den breda glasdörren till gatan öppnades och ett kallt luftdrag svepte in, andades ut ett knippe af friska muntra skratt, och galna infall. Och så stängde någon till dörren igen, medan en stark stämman ropade: »nej se, där sitter han ju!»
Johannes såg upp. Så. Voro de här, nu! Då var det slut med friden, och gällde bara att skämta med så mycket man orkade, såvida han inte ville rymma sin väg. Han tänkte ett ögonblick därpå, men ensamheten och källden hemma i den osunda lilla kammararen ingaf honom fasa. Bäst att stanna. Och så kände han deras hän-

Tidning

1200 kilometer STOMATOL TAND-CRÈME användes årligen mellan Ystad och Haparanda, bästa beviset för Stomatol Tand-Crèmens öfverlägsenhet.

der kring och på sig, medan frågorna haglade i kapp med mer eller mindre lyckade vitser.
»Ge den tungusen en guring,» uppmanade en munter stämman. En annan hyssjade.
»Han är skör,» sade en tredje. Idioter, tänkte Johannes.
Där kom Holger, den gamle beskedlige Holger, ett slags faderlig beskyddare för dem alla: »Hör du, pys, vi ha sökt dig öfverallt,» sade han med djup basröst. — »Och när vi inte ens funno dig hemma, satte vi alla våra visitkort på dörren, och tågade hit.»
Han hade talat i ett andetag, och flåsade nu till, tungt som arbetande ångväkt. De andra hade slagit sig ned rundt omkring, medan den lilla bleka uppapperskan med de utvakade dragen kring ögonen, beskäftigt sprang emellan dem med bricka, här och där neddragen i ett knä.
Johannes blåste ut ett tjockt rökmoln, medan Holger betraktade de andra fundersamt.
»Hör du,» sade han, »vi få en ny dit upp i morgon.»
»Jaså.»
»Ett kvinns, du.»
»Hå fan! Hvad heter hon?»
»Vet inte. Hörde det bara i förbifarten i förmiddags.»
Det förblet tyst en stund. Så sade Johannes med ens: »Tycker du inte, att det är tröttsamt i längden med de där små pratmakerskorna?» — Den andre tittade upp. — »Kanhända, du,» sade han trött.
Kamraterna sorlade och skrattade. Stämningen steg, alltefter glasens mängd. När klockan blef ett, steg Johannes upp, betalade, tog sin hatt och gick. Ingen ropade honom tillbaka. Dörren slog ljudlöst igen efter honom. —
Johannes gick uppför de nötta trappstegen, medan han af gammal vana

Lättast att intaga af stora och barn är Vasens (f. d. Nordstjernans) Laxermarmelad, med anledning af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask. På alla apotek.

räknade hvart och ett. Det var som ett slags andlig sysselsättning för honom. Särskildt i dag, då intet annat än en svag nyfikenhet om den nya novisen däruppe sysselsatte tankarna, gjorde han detta med en vemodig erinran om, huru många gånger han trampat upp och ned här. Mulna grå vinterdagar, när olust och tvifvel tyngt honom, solskensglada sommar dagar med fester i det gröna, och vårdagar, när djärfva ider korsats i hans hjärna under den stigande solens värme. Ar efter år hade det gått så. Ständigt detsamma, stundom med en och annan färgnyans eller skiftning öfver tillvaron. Först nu på sista tiden hade han liksom vaknat till sans och började på allvar reagera mot det innehållslösa i allt, som omgaf honom. Han började finna det äcklande i längden att fortsätta så. En gång vid en kamratfest hade han på skämt, vid tillfrågan om något botemedel mot en viss sjukta sagt: »gift er.» När han nu funderade öfver, om inte detsamma borde tillämpas på honom också, brast han i ett torrt hänskratt. Därmed var han uppe. Med en energisk skakning på hufvudet, som för att undkomma alla dumma och löjligen tankar, öppnade han raskt dörren och befann sig inne på den rymliga atelieren. Han kom sent, det visste han, men kände sig dock liksom litet besviken öfver att finna dem alla så strängt upptagna vid sina stafflin, att de ej ens hade tid till en spefull anmärkning, som de annars brukade. Men i dag låg det som ett stort allvar öfver dem allesammans. Inte ens »lille Mac» sade ett knyst. Och han, som annars var den mest pratsjuke narr i hela världen. Med dröjande steg gick Johannes bort till klädhängaren och hängde upp hatten och rocken. Därvid kom han att se bort till damernas sida. Och det tycktes, som om hans blick magnetiserats af något sällsamt, hvilket inte ville släppa den. Säg han rätt? Eller hängde där inte en röd aftonkappa? Du gode gud, stod han här och drönade midt i de andras arbetsiver! Med ens såg han bort till damerna. De stod alla med ryggen till. Men där var en bland dem, som var mindre och smärtare än de andra, nästan ett barn. Det blonda håret föll smekande ned öfver den hvita runda hakan, där en liten förtjusande grop var synlig; alldeles lagom för att anbringa en kyss på, skulle han ha tänkt vid ett annat tillfälle. Det kunde inte vara ett misstag. Hon var här — stod ju därborta, lika tyst som de andra, arbetande med sina penslar. Han betraktade henne ett ögonblick. Hvilken böjlighet och elegans i hvarje rörelse! Nu vände han hufvudet litet på sned för att betrakta duken. Därvid blef en del af pannan synlig för honom, där han stod, och han greps af en hemlig beundran för den fina böjda profilen. Om någon i detta ögonblick sagt honom: »du är på väg att bli kär,» skulle han ljuga om han kunnat svara: »åhnej, men jag beundrar den där lilla, det vore någonting att fästa på en duk.»
Nu började de röra på sig litet en och hvar, hostande och barklande.

Fyrtornets RADHES
Ansjovis i Ostronsås
Erkändt bästa inläggning.
För finsmakare!

Någon skrapade med knifven mot en duk. Johannes gick tyst bort till sitt staffli, och gjorde i ordning sina penslar. Det skedde mekaniskt. Så — å — att han var kär! Han tänkte på den där kvällen, då han satt henne skymta förbi i skymningen. Samtidigt kände han någonting, liknande afundsjuka mot de andra. Men endast en sekund. Så började han arbeta.
»Har ni sofvit lugnt i natt?»
Han lyssnade till. Det var professor. Han kände igen det där litet spydiga, förgrämda tonfallet. Men han låtsade sig inte ha hört frågan, ehuru han var redo med ett snäsande svar. Hm. Den där gamle narren, som i tjuugo års tid, utan resultat spelat rollen af vivör och grand seigneur, och dock med kallaste min i världen kunde affärda en ung adept med ett torrt — »ni har inga anlag — utan att närmare göra sig förvissad därom. Det var en vana hos honom, den gamla skolan, som hängde i sedan årtal, och långt efter det en ny riktning gjort sig gällande.
Att man här uppe inte längre respekterade hvarken honom själf eller hans metod, utan gick sina egna vägar, tycktes inte inverka på hans förhållande som lärare. Johannes tänkte detta, och smålog. Hur många gånger hade inte hans trots och häftiga lynne försatt honom i kontakt med detta original från en förgången storhetstid! Och ändå, han ägde en god sida. Han tog nämligen ej så stora afgifter af sina elever, som var brukligt å andra skolor. Detta gjorde, att alla sökte honom.
Kyrkklockan därute i tornet slog två. Med en feberaktig brådska slängde Johannes ifrån sig penseln och gick bort till tvättstället. Då han passerade den plats där läraren stod, ännu med penseln i hand, vände denne sig om och sade med monoton stämman — »ni har väl inte brådot, herr Curt?» Och i det han vände sig åt motsatta hållet, där ett litet blondt hufvud just böjdes öfver paletten — »fröken Bell, får jag göra er bekant med vår sjuksoufver!»
Och då den tilltalade lyfte upp sitt blossande röda ansikte, stod Johannes där, tafatt, utan att veta, hvad han precis skulle säga. Då hördes åter

SCHWEIZER-SIDEN
TULLFRITT TILL BOSTADEN!

Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt eller kulört: Duchesse, Voile, Satin souple, Taffetas, Crêpe de chine, Eolienne, Côtelé, Mousseline, 120 cm. bredt, från 95 öre metern, sammet och plysch till klädningar och blusar, äfvensom broderade klädningar och blusar i batist, ylle, lärft och siden. Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.
Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz).
Sidentygs-Export. — Kungl. Hof.

Förståndiga Mödrar

gifva icke sina barn det skadliga bönkaffet utan det nyttiga och hälsosamma KATHREINER. — Ett 1/2 kilopaketer kostar 45 öre.

»Det är fråga om Eder hälsa.»

Serravallo's
Kina-Vin med Järn.

Vid Hygieniska Utställningen i Wien 1906: Statspris och Hedersdiplom samt Guldmedalj.

Stärkande medel för svaga, blodfattiga och rekonvalcenter. — Aptitretande, nervstyrkande, blodrenande medel. Förträfflig smak. Öfver 7,000 rek. af läkare.

J. Serravallo, Kungl. o. Kejs. Hoflev., Triest (Österrike).

Till salu & apoteken i flaskor om 1/2 l. & Kr. 2.50 o. om 1 l. & Kr. 4.50.

IDUNS ärade kvartalsprenumeranter

erinras om vikten af att **genast** förnya prenumerationen, så att dröjsmål med tidningens regelbundna expedition undvikas.

IDUNS JULNUMMER

lämnas **gratis** äfven till kvartalsprenumeranter.

den monotona stämman — Herr Johannes Curt, expert på vidunderligheter och galenskap, fröken Eivsdoll Bell.» Johannes bugade sig. »Hopps! Ni kommer att trivas här, sade han. Och vändande om på klacken, fortsatte han bort till tvättstället, där de andra stodo samlade i klunga. Han kände det, som om de där sällsamma flickögonen följde honom.

Ingen sade något. Det var förvånansvärdt tyst i dag. Till och med läraren tyckte detta, ty han sände dem en frågande blick. Men ingen lade märke därtill. Och undan för undan troppade de af. Till slut var han ensam kvar där uppe med henne.

En noggrann bedömare skulle komma till den slutsatsen, att Johannes middagstolet tog mer än nödig tid i anspråk. Samma bedömare skulle äfven funnit den nya adeptens sätt att måla, litet besynnerligt. Men eftersom nu ingen sådan kritisk person fanns inom räckhåll, så fingro båda östördet hålla på, ända tills Johannes fannt hela situationen både pinsam och följlig och brast ut i ett skallande gapskratt.

Den lilla kvinnan med de flickaktiga ögonen rodnade. Kanske af förtrytelse.

»Hvad skrattar ni åt?» frågade hon. Johannes betraktade henne ett ögonblick. — »At det, att vi äro så dumma.» svarade han utan betänkande framt, och betraktade henne åter för att se, hur hon upptog det. Men han såg ingen förändring i hennes yttre, endast en lätt skiftning som drog öfver kinden.

Så lade han ifrån sig paletten, torkade noggrann ren penseln, hvarefter hon blef stående en stund framför staffliet. Johannes tyckte, att hon var rasande söt. Om han bara visste, hur han skulle ta henne. Hon var nog inte af den vanliga sorten, inte.

Till sist, sedan han fått på sig rock och hatt, gick han fram till henne, och sade, i det han såg henne i ögonen med en öppen, varm blick: »Inte sant, fröken Bell, att det är löjligt, det här? Vore det inte bättre, att vi två genast räckte hvarandra handen som goda kamrater, utan all falsk blygsel?»

Hon såg förvirrad upp på honom, där han stod med sin stora hand utsträckt i väntan på hennes. Det var något käckt och djärf, men tillika uppriktigt i hans drag. Och så lade hon sin hand i hans.

»Till ett godt kamratskap,» sade hon sakta.

»Jag skall inte komma den på skam,» svarade han.

Nu var hon borta vid garderoben. Han betraktade henne medan hon satte på sig hatten. Hur kom det sig, att

hon stannade kvar efter de andra? Och att han stod här och väntade, medan den där främmande lilla varelsen klädde sig? Låg det kanhända en undermening i detta? Han visste inte riktigt hvad han skulle svara, men kände i samma stund en häftig lust att gå bort och slå armarna om den smärta kroppen och betäcka hennes läppar med heta kysar. Var hon ej en uppenbar ur någon saga, eller var hon verkligen af kött och blod? Och i så fall — stod det ej honom fritt att taga, hvad som tycktes honom skänkt af en god försyn?

Sakta gick han bort, där hon stod. Hans bröst arbetade, och han kunde höra sitt eget hjärta bulsa innanför skjortvecket. Det var som om ett vildt begär att njuta, kommit öfver honom, men samtidigt kände han, att den blomman han stod i begrepp att bryta från livets träd, skulle han ej kasta bort för att bli nedtrampad i smutsen, sedan han sugit hennes mäg. Nej, hon skulle vara hans.

Nu tog hon på sig kappan. Ah, den där röda kappan, som fått honom i i extas den kvällen. Om han då kunnat ana, att han nu skulle stå henne så nära?

»Eisvold,» hviskade han. Hon svarade inte, böjde endast stilla ned huvudet, tills han såg den hvita halsen blottad. Hastigt böjde han sig öfver henne och kysste henne en gång, flera gånger, häftigt, passioneradt tills det lilla huvudet liksom maktlöst sjönk ned mot hans skuldra. Ögonlocken voro slutna, men läpparna logo, halföppnade, röda. Han tryckte sina ömt dem i en lång, innerlig kyss. Det gick som en ining genom hennes kropp, liknade en elektrisk stråle, hvilken meddelade sig till honom.

»Min — — —» jublade han, och det var som om all vårens glädje brunnit i den sista kysen.

Slut.

SVAR

(Forts.)

Nr 216. Enligt O. W. Hjärtstedts Svenska skolor och utbildningsanstalter finnes vid Kungl. dramatiska teatern en elevskola anordnad med kostnadsfri undervisning. Kursen är 2-årig. Inträdesöskande skall inlämna sin ansökan personligen till föreståndaren (skådespelaren Frans Envall) under förra hälften af aug. Kursen börjar i sept. Lägsta inträdesåldern är för kvinnlig elev

16 och högsta 22 år. Beträffande inträdesfordringar se ofvanstående arbete. Dylka underrättelser kunna äfven erhållas från skolans föreståndare. I Stockholm finnes äfven en annan dylik skola, nämligen Elin Svenssons dramatiska elevskola, hvori inträde lättare torde kunna erhållas än vid dramatiska teaterns. Tjänstekvinnan.

Nr 217. Kan ni inte komma in i några kassar eller få utdelning i sådana, som ge åt behöfvande. Har ni ingen bekant eller känner någon inflytelserik person, som kan hjälpa er. Kunde ni inte vända er till Fredrika Bremerförbundet styrelse. Drottninggatan, Stockholm, eller till någon af dess damer, som säkerligen skulle hjälpa er på något sätt. Här äro ju så många föreningar. Föreningen för välgörenhetens ordnande etc. Ebon.

Till kontant affär, d. v. s. sådana, som ej lämna kredit, t. ex. blomster-, bröd-, mjölk- eller charkuteriaffär behöfs intet eller helt litet begynnelsekapital. Tant Beth.

Nr 218. Undervisningen vid konst-högskolan är kostnadsfri. Lägsta inträdesåldern är 15 år. Någon högsta inträdesålder är ej bestämd. För inträde fordras viss allmänbildning, betyg och prof & färdighet i teckning, linjirritning och perspektiv samt själfständigt utförda arbeten, hvilka vittna om konstnärsanlag. Ansökan insändes före den 15 sept. — Andra målarskolor äro Göteborgs musei rit- och målarskola i Göteborg samt Althins och Vilhelms-söns målarskolor i Stockholm. I dessa är dock ej undervisningen afgiftsfri. Tjänstekvinnan.

Nr 219. För erhållande af förstklassiga språklektioner bör ni vända er till läroverkslärare, hvilka äro både akademiskt och pedagogiskt utoidade. Hvarje lärare har i regel sitt bestämda pris, varierande mellan 3 och 4 kr. i timmen och nedsättning brukar ej beviljas. Önskar ni till billigare pris erhålla fullt goda lektioner, kan anvisning lämnas er å undervisningsvans studentkort med höga betyg och goda rekommendationer, om ni under adress Tidningskontoret, Odengatan 63, Sthlm Va tillskriver signaturen G. D. G. L. Akademiker.

Nr 220. Gör som jag — jag gör också allt för att mags — inte utan framgång. Gör allt — sköt huset ensam, åtminstone en sommar, utan hjälp, så skall ni få se att ni smalnar. Köp så, när ni kommit hem till staden igen, hem allt. Bär hem allt själf, ju mer ju bättre, ju oftare ju bättre. Arbeta och knoga, rör er så mycket, ni kan, både inne och ute. At sparsamt, helst inte något till kvällen. Akta er för potatis, gryn- och mjölrätter. At fisk och grönsaker. Drick aldrig till maten. Ebon.

Nr 221. Hos Handarbetets Vänner eller Thyra Grafröms. Äfven hos privata personer. Ingår äfven i Tekniska skolans kurs. För öfrigt stå jämt annonser i tidningarna. A. B.—m.

Nr 222. För att kunna utbildas i speciellt lungsjukvård är nog lämpligt att först genomgå en kurs i allmän sjukvård. Dylig utbildning meddelas vid de flesta länsläsarett samt vid Sofiahemmet, Röda korset och Sabbatsberg i Stockholm, Södra Sveriges sjuk-sköterskehem i Lund och vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg. För inträde (utom vid länsläsarett) fordras i allmänhet flickskolebildning. Sedan en dylik allmän kurs genomgåts, kan ni ju t. ex. söka inträde i de af national-föreningen mot tuberkulos anordnade kurserna för utbildning af sköterskor af lungsjuka. Tjänstekvinnan.

Nr 223. Sök att få den nämnda broschyren från Kungl. Biblioteket, Sthlm. Begär för öfrigt att få få låna litteratur. K.

Nr 224. Att fullständigt besvara edra frågor skulle upptaga allt för stort utrymme, hvarför ni hänvisas till O. W. Hjärtstedts Svenska skolor och utbildningsanstalter (pris 1:40 franko; erhålles endast från förf. adr. Kristinehamn). För inträde vid de anstalter, det här är fråga om, torde i allmänhet fordras flickskoleunderbyggnad. Utbildningstiden torde uppgå till 1½—2 år. Tjänstekvinnan.

Nr 225. Lampskärmen bör helst vara i empire, litet smalare upptill. Tag lampskärmssiden eller mycket tunnt räsidan, annat blir för tjockt. Färgen är vackrast i gult eller rosa. Siden bör äfven sitta under spetsrutorna, annars blir det ej vackert, enär lampskenet i så fall för skarpt framträder här och där. A. B.—m.

Nr 226. Doppa en borste i följande blandning: 100 gr. ägghvita, 32 gr. klorvatten, borsta sedan öfver ramarna. Skulle förgyllningen på något ställe vara borta kan härpå strykas guldfernissa — fås hos färghandlare. Lisa.

— Här några sätt att rengöra tafvelramar:

1) Det inre af ett franskt bröd borttager smuts från förgyllda ramar. Svårare fläckar borttagas försiktigt med en lapp doppad i renad sprit.

2) Flugsmutts bortgädes med en itusken ren lök, doppad i salt eller med vadd, doppad i ren alkohol.

3) Blanda så mycket svavelblomma i vatten, att det får en gul färg och koka här i 4 å 5 sönderskurva lökar. Sila upp blandningen, och när den är kall, pensla öfver ramarna. När de torkat, se de ut som nya.

4) Lös en tesked koksalt i hvitan af 2 ägg, borsta ramarna med en mjuk borste, doppad i lösningen.

Vid putsning af förgyllda ramor bör man alltid gnida åt ett håll, ej fram och tillbaka. Syster Marion.

Elisabeth Östmans

Husmoderskurs.

Praktisk och teoretisk undervisning i huslig ekonomi.

Kursen för fruar eller för sådana ogifta damer, som genom sitt arbete äro förhindrade att deltaga i den dagliga undervisningen i skolan, omfattar 10 veckor med arbete en dag i veckan, börjar den 12 okt. kl. half 10 f. m. Prospekt erhållas och anmälningar mottagas kl. 12—2 e. m. Riks Norrmalm 108. Allm. Tel. 9302.

Elisabeth Östman,

34 Jakobsbergsgatan 34, 3 tr.

Den allra bästa hafre användes till AXA. Detta är orsaken till det ovanligt höga näringsvärdet och fina smaken.

Världsberömda.

SINGER C:o

SYMASKINS AKTIEBOLAG

Filialer i alla större städer.

Hotell Excelsior,

Stockholm C, 35 Birger Jarlsgatan,

motsvarar de bästa af utlandets Christliche Hospize och Temperance Hotels. Lämpligt för damer och familjer. Inga drickspengar.

En intelligent och energisk dam

af god samhällsställning kan erhålla anställning i Försäkringsaktiebolaget Heimdall för att inom Stockholm med omnejd, dels på egen hand och dels med biträde af kvinnliga agenter afsluta Inbrotts- och Stöldförsäkringar. Förmånerna utgå i form af lön och provision. Svar med uppgift om förutvarande sysselsättning och ref. m. m. torde sändas till bolagets huvudkontor, Hamngatan n:r 12, Stockholm f. v. b.

Aktiebolaget Östlind & Almquist

Piano- och Orgelfabriker, Arvika. Kungl. Hofleverantörer.

Flyglar, Pianon, Orglar.

Högsta Världsutställningspriser. Mångårig garanti. Begär priskurant. Stockholm. Göteborg. 23 Drottninggatan. 15 Kungsgatan. Malmö. 10 Baltzargatan 10. Filialförest. i Sthlm: Dir. Carl Bohlin.

Annonsera i Idun!

En husmoder skriver: »Gud välsigne Eder för att Ni har infört detta härliga, billiga och dryga Kohinoor's té på svenska marknaden». Téet tillhandahålles hos alla finare spece-riker. I Stockholm dessutom i »Svenska Hem», i Sture magasin samt hos fru Elsa Borgström, f. Lagercrantz. Begär téet hos Eder handl. eller A. B. Kohinoor, Göteborg.

Prenumerera på Iduns Modellkatalog

Själfmordskandidater Ohoj!

1000 Kronor

utbetalas till de efterlevande efter den person, som vid försök att hänga sig i en X-krok faller ned och slår ihjäl sig.

X-kroken finnes i alla järnaffärer.

Äkta Haarl. Blomsterlök

I stort sortiment, för såväl drifning i kruka som för kalljord. för 1 kr. + porto 30 öre, 25 st. (5 Hyacinter, 6 Tulpaner, 2 Ta-) zelster, 2 Narcisser, 10 Crocus) för 2 kr. + porto 50 öre, 50 st. (10 Hyacinter, 12 Tulpaner, 4) Tazetter, 4 Narcisser, 20 Crocus.) Begär priskurant. — Gratis o. fr.

A.-B. L. DÄHNFELDT'S FRÖHANDEL, HELSINGBORG.

Algot Sandbergs Roman

Fru Dora

En bok om en kvinna och en man.

I alla boklädor. Pris Kr. 2.75.

Åhlén & Åkerlunds Förlag.

FÖR HÖSTSÄSONGEN 1911!

Nu utkommen!

Iduns Modellkatalog N:r 4

med ett rikhaltigt urval af säsongens bästa modenyheter.

Till salu i alla boklädor, hos alla tidningsförsäljare och portofritt från Iduns expedition, Mästersamuelsg. 43, Stockholm.

Pris 60 öre.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BARNSKÖTERS KOR, utbildade, erhålla anställning genom Arbetsförmedlingen. Huvudkontor: Regeringsgatan 113. Afdelningskontor: Högbergsgr 37. Expeditionstid kl. 9-4, lördagar 9-2. Rikstel. 40 47. Personlig inställelse. Betyg bör medtagas. »Anlita närmaste kontor!»

PLATS för en medelålders hushållerska finnes i läkarehem (ungkarlsberg) på landet i mellersta Sverige. Platsen tillträdes i början af okt. Lön 25 kr Svar till »H. S.» Iduns exp. f. v. b.

EN snäll, duglig och arbetsam flicka, som vill åtaga sig föra ensamjungfrus tjänst hos liten familj i stad erhåller 1 nov. plats. Svar med rek. till »56», Iduns exp.

FÖR en undervisningsvan lärarinna finnes plats 1 okt. hos tjänstemannafamilj i närheten af Linköping att undervisa två flickor i 3:de och 6:te kl. kurser samt musik. Svar med betyg, foto, och lönepret. sändes till Aug. Lindhe, Gullberg.

I godt hem i Norrland strax utanför Sundsvall på landet, liflig trakt, får som sällskap och verklig hjälp inom hushåll, bildad flicka kunnig i matlagning, bakning o. s. v., platts. Medlem af familjen. Vid. Nya Inack-Byrån, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm.

BILDAD huslig flicka sökes att sköta huset hos änkefru i Sthlm fr. o. m. 15 okt. Hjälp till skurning o. d. Svar inom 8 dagar till »S.», Stockholm p. r.

EN pålitlig flicka från godt hem, barnkär och kunnig i matlagning samt villig att i jungfrus ställe deltaga i alla i hemmet förekommande sysslor för plats 1 nov. Lön 15 kr. Svar till »G. P. 1911», Halmstad p. r.

ANSPRÄKSLÖS, barnkär, bildad flicka, som helt kan förestå matlagning, såväl enklare som finare, ordentlig och verkligt duglig, erhåller god plats i stad. Jungfru finnes. Goda betyg fördras. Svar till »Vänligt hem», Iduns exp., Stockholm f. v. b.

ENKEL, anspråkslös, värek. flicka, fullt kunnig i klädsöm., villig biträda större barn för plats i officersfamilj, Hölländareg. 20, 4 tr. t. h., Sthlm.

BÄTTRÉ, barnkär flicka villig att passa 3 barn, yngsta 6 1/2 år samt något kunnig i sömnad erhåller plats den 1 nov. Svar jämte foto. till Fru Thyra P:son Janek, Helsingborg.

BARNFRÖKEN. Snäll, ordentlig, något musikalisk, van att handhafva barn, erhåller god plats i Sthlm. den 24 okt. Svar med betyg och foto. till »Barnkär», Iduns exp.

EN yngre bildad flicka, villig att undervisa 3 barn, ett 7, två 9 år, i vanliga skolämnen samt piano erhåller plats genast. Svar med uppgift om pret., rek. samt porträtt snarast möjligt till Kronolänsman Lindström, Burgsvik, Gotland.

SKOLKOKSLÄRARINNA, examinerad, nyhoppad plats 1 jan. 1912 i Hellekis utlyst skolkök. Sökande bör kunna förete full kompetens i sitt fack, samt ha någon erfarenhet i mathållning för tjänstemän och arbetare. Ansökningar jämte betygsskrifter och lönepret. torde sändas till Hellekis Aktiebolag, Hellekis.

FÖR en pålitlig och stadgad person, ej under 30 år, som är fullt kunnig i matlagning, bakning och andra i ett hus förekommande göromål, finnes plats ledig från 1 nov. såsom ensamjungfru i tjänstemannafamilj, boende i villa vid större stationssamhälle i mellersta Sverige. Svar med foto, rek. och löneanspråk till »S. L.» Iduns exp. A EGENDOM, belägen vid järnvägsstation i norra stambanan önskas för kommande vinter en elementarbildad flicka, kunnig i inom hus förefallande göromål, för att dels undervisa tvänne småflickor i åldern 7 och 9 år och dels vara behjälplig i hushållet. Svar jämte betygsskrifter och uppgift om lönepret. torde sändas till fru Greta Schmidt, Björna.

FÖR en flicka fullt kunnig i sömnad och väfning finnes plats i större hem på landet som husmoders hjälp. Sökande bör vara arbetsam, barnkär och ej för ung. Svar märkt »Dalarne 1911», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

BILDAD ung flicka, som vill utbilda sig i tyska, kan få plats i en tysk-svensk familj såsom hjälp i hemmet. Fullständigt som medlem af familjen. Svar med närmare upplysningar till Frau Direktor Hittenkofer, Strelitz, Alt in Mecklenburg.

BILDAD, musikalisk flicka om 20 å 28 år får plats som värinna hos ogift godsägare nära Stockholm. Svar med foto. till »Soldyrkare», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

ENKEL, anspråkslös o. ordentlig flicka van att på egen hand förestå landbrukshushåll, erhåller god plats den 1 nov. Svar jämte betygsskrifter torde snarast möjligt sändas till Arbetsförmedlingen, Motala.

SOM sällskap åt äldre fin dam får bildad flicka god plats. Norra Inack-Byrån. Malmsskinnadsg. 27, Sthlm.

HUSHÅLLSVAN bildad flicka får god plats som familjemedlem i liten familj. Jungfru finnes. Norra Inack-Byrån, Malmsskinnadsg. 27, Sthlm.

Vid Sätters hospital

finnas platser lediga för 1 tvättförestånderska och 1 bageriförestånderska, löner å 400 kr. (samt 3 ålderstillägg), 1:a klass kost, bostad m. m. Ansökningar, åtföljda af styrka betygsskrifter, frejd- och läkarebetyg m. m., inlämnas till Hospitalskontoret, Säter.

Bättre anspråkslös, frisk, snäll och duglig flicka

van vid landet erhåller plats i liten familj för att tillsammans med duglig husmor sköta alla inom hemmet förekommande göromål. Lön 200. Foto. och rek. torde åtfölja svaret. Ej kompetent person gör sig icke besvär. Svar under adr. »Kompetent» S. Gumælii Annonbyrå, Malmö f. v. b.

Två Sjuksköterskeplatser

vid Västmanlands Läns Tuberkulossjukhus i väst Västerås kungöras härmed till ansökan. Tillträde den 1 inst. dec. Lön 450 kr. pr år jämte allt fritt. Ansökningar, åtföljda af meritförteckning kunna före 15 inst. okt. inlämnas till sjukhusets läkare, doktor Martin Sjögren, som intill 4 okt. lämnar närmare upplysningar. Adr. Nedre Trädgårdsgat. 6, Västerås, kl. 10-12 f. m. Riks. 458.

En bättre, enkel flicka

får plats i 3 personers hushåll från 1 nov. Svar om ålder och lön till Box 17, Arlöf.

Sjuksköterskelev

erhåller genast plats vid Mörsils Sanatorium, Mörsil. Svar med rek. och nödiga upplysningar till kamrerarkont.

Hushållerska.

Bildad medelålders allvarligt sinnad erhåller förmånlig plats i Sundsvall den 24 okt. eller 1:sta nov. att ensam hushålla för 4 af god familj i skolåldern varande barn, 6 till 15 år. Den sökande bör vara kompetent att på egen hand ekonomiskt sköta ett hushåll, samt att leda flickornas uppfostran. Upplysningar om ålder, betyg och ref. sändes under adr. Fjälås Glasbruk, Fjälås.

Läns-(epidemi-)sjukskötersketjänsten

i Falköpings distrikt är för ansökan ledig. Aflöning årl. 600 kr., eventuellt 25 kr. i pensionsbidrag; samt 1 kr. om dagen, fria resor och fritt vivre vid tjänsteförättning. Då så ske kan, ledighet 14 dagar årligen utan löneafdrag. Ansökningarna ställas till Skaraborgs läns sjuksköterskenämnd och inlämnas till Förste provinsialläkaren i Mariestad före d. 4 okt. 1911. Prästbetyg, läkarebetyg, intyg om kompetens samt meritförteckning i öfrigt bör medfölja ansökan. Tjänsten skall tillträdas den 1 nov. 1911. Instruktion och öfriga underrättelser erhållas genom Förste provinsialläkaren i Skaraborgs län.

EN SKICKLIG KOKERSKA använder helst Klafrestroms spisar. Dessa baka bättre än alla andra, då ugnen uppvärms fullkomligt jämnt. Begär pris-kurant, gratis och franko från Bruket, Klafrestrom.

PLATSSÖKANDE

UNG flicka af god familj önskar plats i godt hem mot fritt vivre. Är villig att hjälpa till med i ett hem förefallande göromål. Har genomgått en kurs i hushållsskola. Är äfven något kunnig i klädsömnad. Önskar anses såsom familjemedlem. Vidare upplysningar af E. F. Ahs, Hudiksvall.

UNG bättre flicka önskar plats i Stockholm som sällskap och hjälp åt äldre herre eller dam. Svar inom 8 dagar till »E. O.», Iduns exp. f. v. b.

UNG bättre flicka önskar plats i sjukvård hos doktor eller på sjukhem, för att vidare söka in till lasarett. Ref. finnas. Svar till »Blifvande syster», Iduns exp.

FLICKA från landsorten önskar plats i Sthlm hos äldre fru att vara henne behjälplig eller i landsorten hos prästfamilj. Är något musikalisk och kunnig i handarbeten. Svar till »B. A.», Smedjebacken p. r.

BÄTTRÉ flicka kunnig i enklare matlagning och van vid husliga sysslor önskar plats i liten fam. i stad att med husmoders hjälp sköta hemmet. Svar till »24:de okt.», Stenungsund p. r.

UNG småskolelärarinna med goda betyg önskar för hösten plats i familj att undervisa barn. Är äfven villig deltaga i skrifgöromål. Svar till »Barnkär», Tranås f. v. b.

FÖRLOFVAD flicka önskar några mån. plats i fin familj (helst troende) att under praktisk husmoders ledning deltaga i de sysslor som förekomma i bättre hem. Svar till »1888», Gefle p. r.

25-ÅRIG FLICKA önskar i nov. plats i bättre familj mot lön. Något kunnig i matlagning samt inomhus förekommande göromål; önskar anses som familjemedlem. Tacksam för svar till »Villig 25 år», Dala p. r.

BARNFRÖKEN, van vid mindre barn, önskar plats. Genomgått väf- och handarbetskola. Kunnig i sömnad. Svar till »S.», Iduns exp.

UNG flicka som genomgått praktisk skola, önskar komma i bättre familj för att under god husmoders ledning lära matlagning mot fritt vivre. Helst närheten af Karlskoga. Svar till »Familjemedlem», Kopparberg.

FLICKA, som genomgått sjukvårdskurs önskar plats som hjälp hos läkare, helst i Göteborg eller dess närhet. Betyg och rek. finnas. Svar till »X», Iduns exp.

UNG flicka, arbetsam och villig, som genomgått slöjd- och hushållsskola, önskar plats i familj som husmoders hjälp och sällskap. Rek. erhålles. Svar till »E. S.», Box 17, Vinslöf.

UNG lärarinna önskar mot fritt vivre vistas som hjälp och sällskap hos äldre fru eller fröken i Stockholm under dec., jan. och halva febr. Svar till »U. H.», Sandseryd, Jönköping.

UNG flicka önskar som verklig hjälp plats i bättre familj, helst där skrifgöromål finnes. Är kunnig däruti, men på samma gång villig biträda med hvarjehandla inom hemmet. Svar till »Villig», Mariestad p. r.

UNG svensk flicka af god familj (ut-examinerad ansiktsmassös) som genomgått kurs i hygienisk ansiktsbehandling, maniere m. m., söker plats hos äldre dam som hennes resällsällskap och hjälp eller i svensk familj i England. Utmärkt rek. samt foto. Svar under signatur »Z. 1911», Iduns exp.

UNG småländska af god familj önskar i höst plats i godt hem, helst i södra Sverige, som husmoders hjälp och sällskap. Har genomgått hushållskurs i prästgård, är musikalisk, samt mycket intresserad af allt hushållsarbete särskildt matlagning. Är frisk och stark. Någon lön önskas samt att anses som familjemedlem. Svar till »19 år», Kalmar p. r.

HOS äldre herrskap eller dam helst i Göteborg önskar ung, bildad, musikalisk flicka plats som sällskap och hjälp. Sökanden genomgått sjukvårdskurs. Svar till »Bästa referenser», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

SJUKVÅRD önskas hos snäll familj af 24-årig flicka. Tjänstgjort på flera sjukhus, men är ej examinerad. Någon lön önskvärd. Svar till »W. W.», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

EN 18 års enkel bättre flicka önskar plats i familj för att få lära sig alla inom ett hem förekommande göromål. Är förut något kunnig i handarbeten och väfnader. Svar till »Januari 1912», Iduns exp. f. v. b.

Ung, frisk och arbetsvillig folkskol-lärarinna önskar under december och januari plats i enkel, treflig familj. Deltager gärna i alla hemmets sysslor, äfven de gröfre. Fri resa och fritt vivre önskas. Svar till »Ensam lärarinna», Iduns exp., Stockholm.

EN 18-årig flicka önskar plats i godt hem till 1 nov. Är kunnig i lännesömnad, alla sorts handarbeten samt väfnad, är äfven villig att deltaga i husliga göromål. Tacksam för att räknas som familjemedlem. Svar till »L. E.», Nyköping p. r.

PLATS önskas af 23-årig flicka, som genomgått Kindergartens och husmoderskola. Svar till »D. V.», Iduns exp.

UNG flicka önskar komma i fin familj, som husmoders hjälp. Lön önskas. Svar till »Familjemedlem», Mållila kyrkby.

BÄTTRÉ flicka som genomgått slöjd- och hushållsskola söker plats att gå frun tillhanda. Någon lön önskas. Svar till »20 år», Iduns exp.

STILLA allvarlig flicka önskar plats i vänligt hem i Skåne, helst prästhem, som verklig hjälp och nytta. Svar tacksamt till »Familjemedlem A. Y.», Lund.

UNG, bildad flicka önskar plats som hjälp och sällskap. Är kunnig i matlagning, litet sömnad samt van vid alla i ett hushåll förekommande göromål. Svar till »E. K.», Iduns exp. f. v. b.

I Stockholm önskar 23-årig bättre flicka plats i fam. där jungfru finnes som hjälp och sällskap, kunnig i och van att deltaga i matl. och andra husliga göromål samt handarbeten. Fina rek. Lön önskas. Svar till »Familjemedlem, Skånska», Iduns exp.

BÄTTRÉ medelålders flicka önskar plats helst i Stockholm att sköta hemmet hos ensam herre eller dam. Svar till »Okt. 1911», Uppsala p. r.

UNG, gladlynt, bildad, musikalisk värmländska önskar plats som hjälp och sällskap. Svar till »O. A. 1911», Karlstad p. r.

HURTIG, gladlynt, troende 21 års flicka önskar plats som kokerska i god familj, kunnig i enklare och något i finare matlagning, är villig att hjälpa till med inom hus förekommande göromål. Har genomgått Cronius hushållsskola i Stockholm jämte 6 mån. praktik. Svar motes tacksamt till »Allvarlig», Borlänge.

FRIBILDETE Deutsche sprachenkundig, musikalisch möchte als Gesellschafterin od. Erzieherin in ein vornehmes Haus in Schweden. Grosstadt od. Landsitz. Off. Frk. Dagny Bjarne, Västerås.

HUSHÅLLERSKEPLATS önskas i prästgård eller hos ordentlig ungherre på landet, helst att på egen hand förestå hemmet, af bättre anspråkslös flicka. Betyg finnes. Svar till »29», Foglavik.

BÄTTRÉ flicka villig att deltaga i alla förekommande göromål, önskar plats i god familj, helst på landet, något kunnig i skrifgöromål, enklare matlagning. Någon lön önskas. Svar till »E.», Svenska Telegrambyrån

GUVERNANT, skicklig och van att undervisa i vanliga skolämnen, med goda betyg söker plats. »G. G.», Allm. Tidn.-kont., Stockholm.

I godt hem sökes plats af bildad hushållsvan flicka, där jungfru finnes för gröfre göromål. Kunnig i matlagning, bakning, husliga bestyr. Goda rek. Svar »Arbetsam-Villig», Sv. Telegrambyrån, Sthlm f. v. b.

PLATS i fam. eller på kontor önskar ung, arbetsam, gladlynt, bättre flicka, som genomgått handelsinstitut och hushållsskola. Kunnig i alla inomhus förefallande göromål jämte handarbeten och sömnad. Innehafv platser som bokföreskriska och kassöriska. Svar till »Pålitlig», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

EN ordentl. o. redbar medelålders flicka som innehar själfständig sysselsättning önskar under vintern några månaders ombyte af verksamhet såsom vikarie vid barnhem eller dylik anstalt där föreståndarinnan behöfver rekreatera sig eller eljest önskar ledighet. Äger förmåga att handleda tjänare och är kunnig i husliga sysslor. I brist häraf i stilla fam. som husföreståndarinnan. Svar till »Pålitlig», Nordiska Annonbyrån, Göteborg.

PLATS som barnsköterska önskas af 24-årig flicka, som den 1:sta okt. ut-examineras från Fröbel-Institutets spädbarnsafdelning. Flerårig praktik, hvarifrån betyg kunna företes. Löneanspråk 30 kr i mån. Svar emotes tacksamt till »Bohusländska», Bredgatan 46, Norrköping.

FRISK och stark flicka, som genomgått husmodersskola och kurs i sömnad, önskar plats i bättre familj, där jungfru finnes. Svar till »A. K.», Kärberg Skyllbergs bruk.

20-ÅRIG flicka af god familj önskar komma i bättre hem som husmoders hjälp och sällskap. Genomgått husmoderskola, slöjdkurs samt kurs i klädsömnad. Fina betyg finnes. Svar till »Värmländska», Kristinehamn p. r.

GEBILDETE, i. deutsche Dame sucht Wirkungskreis als Stütze der Hausfrau, am liebsten auf dem Lande. Kann eben in der deutschen Sprache unterweisen. Adr. Frau Gunlög Thorstenson, Skanstorget 10, Göteborg.

UNG bildad flicka som till den 1 nov. genomgått hel kurs i Nya Hushållsskolan i Stockholm, önskar plats i bättre familj, helst på landet. Svar till »Godt hem», Allm. Tidn.-kont., Gustaf Ad. torg, Sthlm.

Junge deutsche Lehrerin sucht Stellung als wissenschaftliche Lehrerin in nur sehr guter schwedischer Familie. Elisabeth Zesch, Putbus auf Rügen, Deutschland.

En småskolelärarinna önskar i jan. eller eventuellt i april 1912 anställning i familj för att sköta och läsa med mindre barn. Har genomgått särskild större kurs i modersmålet och räkning. Enkel, villig och barnkär. Svar och öfriga upplysningar lämnar fröken Anna von Seth, Lyby pr Hörby.

Norrländska,

något kunnig i hushållsgöromål, enkel sömnad och handarbeten, önskar plats i okt. i finare familj. Är villig deltaga i alla inomhus förekommande göromål; önskar anses som familjemedlem. Någon lön önskvärd. Svar emotes tacksamt till »Norrländska», Husum p. r.

Finnes musikaliskande dam som önskar en musikalisk och mångintresserad flicka till lektris, sällskap och vänlig hjälp med hvarjehandla. Genomgått 8 kl. Svar till »18 år», Örebro p. r.

I familj

önskar 20-årig flicka plats. Har genomgått slöjd- och hushållsskola, kurs i klädsömnad m. m. Svar till »Pålla», Iduns exp.

FLICKPENSIONER. Plats önskas för 20-årig flicka af god familj, där god omvårdnad och undervisning erhålles. Prospekt och prisuppgift m. m. torde sändas i bref märkt »Pension», till Postkontoret, Vasagat. 18, Göteborg p. r.

FLICKA i skolåldern erhåller god inack. och vård i liten familj på herrgård i Värmland där skicklig lärarinna finnes. Pris 45 kr. pr mån. Fina rek. Svar till H. G. Aström, Trefors, Olme. BILDAD herre eller dam i behof af hvila erbjudes god inackordering på villa i Sigtuna. God och hälsosam luft. Härlig utsikt öfver Mälaren. Svar till »Stilla hem», Sigtuna p. r. eller allm. telefon Sigtuna 55.

EN ung flicka kan få billig inackordering hos tjänstemannafamilj på västkusten för att bli sällskap åt frun i huset och (om så önskas) lära sig matlagning. Svar till »K. A. C.», Stenungsund p. r.

OBS! I frisk småländskt skogsträtt emottages 9-årig väluppfostrad gosse som studiekamrat till hurtig jämnåring. Utmärkt ref. Pris 65 kr. pr mån. Svar till »Prästgård», Iduns exp. f. v. b.

SOLBERGA Pensionat (herrgård) å småländska höglandet, 280 m. ö. h., rekommenderas. Vackert läge nära barrskog. 1 1/2 km. fr. station vid stamb. Malmö-Sthlm. Hemtrefliga, varma rum och goda sängar. Tillfälle om så önskas till lättare sysselsättning i hushåll, hönsgrård m. m. Lungsjuka mottagas ej. Adress Solberga Pensionat, Solberga. Ö. S. B.

IN deutschem Pfarrhause finden wieder schwedische Damen oder Herren freundliche Aufnahme zur Erlernung der deutschen Sprache. Beste Empfehlung von Schweden. Pastor Schrader, Premnitz a. d. Havel, Provinz Brandenburg, Deutschland.

FÖR moderlös flicka, nyss konfirmerad, musikalisk, sökes plats i godt hem bland väluppfostrad ungdom, där hon kan lära sig hvad som är nyttigt både för henne själf och andra. Godt-görelsen får ej vara högt beräknad. Svar till: »Home», Sv. Telegrambyrån, Stockholm f. v. b.

HUSHÅLLSSKOLA och PENSION för unga flickor i frisk vacker trakt nära Köpenhamn. Ny halfårskurs börjar d. 3 nov. Frammande språk talas; undervisning meddelas af infödda lärare. Omsorgsfull vård. Pris 85 kr i månaden. Upplysningar hos fröken Kerstin Hesselgren, Norrlandsg. 17, Stockholm. Program sändas. Fru Stamer, Skovvej 7, Gentofte, Danmark.

ANGENÄM inackordering erhålles på Långbanshyttans pensionat i Värmland. Godt bord, ljusa rum, förtjusande natur, sjö, hög luft, björk- och barrskog, bil- och cykelvägar. Piano. Riks i pensionatet, Filipstad 184, adr. Pensionatet, Långbanshyttan.

UNDER SKICKLIG föreståndarinnas ledning mottagas hushållslever såväl i enklare som finare matlagning. Som ock i ett hems skötande. För klena damer som önska rekreation och sysselsättning särdeles lämpligt. Pensionatet Långbanshyttan (Värmland).

Ung flicka af god familj

önskar komma i godt hem på landet, helst i mellersta Sverige, för att under skicklig husmoders ledning deltaga i alla husliga göromål. Svar med uppgift om pris till »Godt hem 24», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Helinackordering

med undervisning i samtliga skolämnen kan erhållas för en flicka i ålder 8-10 år på naturskola, hälsosam plats på landet, 1/2 mil från Södertelje. Närmare pr telefon. Riks. 106 08, Allm. Ost. 55 40.

För nervsjuka!

Lugnt hem i vacker trakt af Småland. God vård. Moderata priser. Josefina Göransson, exam. sjuksköterska, adr. Ryssby.

Stjerforns Pensionat och Kvilohem.

Utm. rekreationsort alla årstider. Väl ombonade rum. Storslagen bergslagsnatur. Ref. Stockh. Rikst. 68 12-118 48. Allm. 169 13. Adr.: Kopparberg. Riks 36.

Husmoderskolan i Karlstad.

Tel. 812. Kurs uti enklare och finare matlagning, bakning m. m. tager sin början d. 10 okt. o. varar under 6 veckor. Samtidigt pågår kurser uti garnering o. uppläggnig. Prospekt på begäran.

Castoriatvål gör tvätten

snövit. Ingen borstning eller gnidning. Absolut fri från skadiga ämnen. Kläderna hålla dubbelt så länge. 4 tvålar för kr. 1:30. Kölnerlagret, 24 Smålandsg., Sthlm. Prospekt franko.

Schweizerbroderier.

Lager af Spetsar, Väfnader m. m. Profver till landsorten franko.

Anna Anderson, Grefuregatan 27, n. b., Stockholm. Allm. Tel. 260 76. Öppet 9-6.

Annonsera i Idun.

DIALON advertisement featuring an illustration of a woman and a child, with text describing the product's benefits for skin and hair.

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER
Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Gymnastikdirektörsexamen
afslutas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 18 sept.
Prospekt gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Stockholm.
Mästersamuelsgatan 70.

Med. Dr. E. Kleens
(ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp. Prospekt begäres stående under adress **Saltsjöbaden.**

Vid
Professor Unmans Institut
börjar 2 okt. ny (ett-årig) kurs i Massage och Sjukgymnastik. Begär prospekt! Brunkebergsgat. 9, Stockholm.

Lindmans privata förlossningshem,
Hornsgatan 68, Stockholm. Allm. tel. 133 02. Rikstel. 126 87. Operationsrum och särskildt förlossningsrum. Examinerade sköterskor. Begär prospekt.

Den som vill undvika att i sommartid få en röd och fräknig hy bör ingnida den med Oatinecrème som är en naturprodukt framställd af ren hafre. Huden får genom rationellt bruk en vacker varm färg.

Oatine finnes öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksgatan 11 och Drottninggatan 68, Stockholm.

SANITAS. Specialaffär för Sjuk- o. Hälsovårdartiklar.
Dambindor 95 öre pr. duss., med lifband 1.25. Stickade d.o. Sprutor, Sköljkannor, Bräckband, Nappar o. Bindor. Landsortsorder exp. omgående. Rek. från 5 kr fraktfritt. Odengatan 39, Stockholm.

Crème Idéale
(Majorskan Edmann, Varberg) är den förnämsta af alla hudremer. Den är oföränderlig, snövit och med utsökt parfym. Borttager reformar, leverfläckar, hudrodnad, solbränna och sprickor, gör hy sammetslen och välvårdad samt passar för alla åldrar. Pris 2:50. Förnämsta Parfymaffärer.

Lait Antéphélique
kändt i hela världen sedan 50 år) bästa medel mot rynkor, fräcknar, leverfläckar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6.— + porto. **Franska Parfymmagasinet, Drottninggatan 21, Stockholm.**

Värda håret, om det är sjukt eller friskt, och använd
Ziwertz' Extrait Vegetal
bästa hårkonserveringsmedel. Rekommenderat af många läkare. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos Kongl. Hof Ziwertz' Eft., Drottningg. 42, Arkaden, Göteborg. Återförsäljare rabatt.

Äkta Hårnät
bäst och billigast direkt från Svenska Hårnätimportören, adr. Stockholm Va. Stort prof mot 45 öre i firmarken.
Äkta Hårnät, största storlek 4 kr. pr duss. Parfymmagasinet, 24 Birgerjarlsgratan.

Är du stolt öfver din härväxt? Se exempel och använd genast
EAU DE QUININE
från **Ed. Pinaud**, 18 Place Vendôme, Paris.

**OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-
• AKTIEBOLAG •**
— Etableradt i Stockholm 1880 —
1:a Anthracit
Hushållskol Cokes Briketter
Allm. Telefon 8 68, 47 35, 47 36, 3 93. Rikstelefon 179, 66 10.

MAGGI'S
Buljong-Tärningar
äro bäst!
1 Tärning gifver 1/4 liter finfin buljong.
Namnet MAGGI garanterar alltid en utmärkt kvalitet

Maggi-Bolagets Nederlag, Stockholm, Norra Bantorget 22. A. T. 186 29. R. T. 30 91.
Almedahls Försäljnings-Magasin,
Kungsgatan 55, Göteborg.
Levererar fullständiga **Linneuppsättningar** för bosättningar och brudstyrselar. Se vidare vår annons i Iduns Modellkatalog.

Effektiv rengöring med Dammsugaren "Sanitär".
Modernaste dammsugningsapparat af nyaste konstruktion. Fiskandet af mattor och möbler jämte de ordinarie storrengöringarna åstadkomma ej, oaktadt så arbetsamma och besvärliga de än äro, så effektiv rengöring som den moderna hygien fordrar. Profva därför den svenska Dammsugaren "Sanitär", den aflägsnar grundligt allt damm, är stark, enkel, lätthanterlig o. effektiv. Pris 25 kronor.
"Sanitär" demonstreras i hemmen efter tel.-order samt från kl. 9-5 dagl. i A.-B. Praktiska Nyheter, Stockholm. Telef.: Riks 120 63. Allm. 199 24. Centralpalatset, ing. från Jakobsgatan. Försäljes af bland andra Bosättningsmagasin & Matthandlare, hos Levin Svenson, 1 o. 5 St. Nygatan, 13 Humlegårdsgatan, Ernst Jacobsson, 45 St. Nygatan samt hos Järnhandlarna.
Fullt betryggande garanti lämnas å hvarje apparat.

Målarskolan, 38 Smålandsgatan. Tel. 62 Brunkeb. Undervisning i Porslin, Oljemålning, Gyllenläder, Läderplastik m. fl. ämnen. Lager af porslin, materiel för målning. Porslin brännes. **Emma Nordberg, Augusta Peterson.**

Kurs i Klädsömnad och Linnesömnad.
Lotten Dahlström, Hölländaregatan 6. Tel. Br. 209. Prosp. på begäran.
"De Gamlas Dag"
Gåfvor till Amerikanska Lotteriet emottagas med tacksamhet å D. G. D. Byrå, Gustaf Adolfs torg 22, 1 tr., öppen t. v. 11-3. Allm. Tel. 209 59. Riks 126 19.

Kvinnliga Gymnastik-Sällskapets öfningar
å Kungl. Gymn. Centralinstitutet (Hamngatan 19).
Tisdags- och Fredags-afdelningen för dem, som förut deltagit i gymnastiska öfningar börjar Tisdagen den 3 okt. kl. 8,15-9 e. m.
Måndags- och Torsdags-afdelningen för nybörjare, begynner Torsdagen den 5 okt. kl. 8,15-9 e. m. Ledarinna fröken Lilly Åkerblom.
Anmälningar mottages å nämnda tider och dagar under okt. månad. Till mindre bemädlade utlånar Sällskapet kostnadsfritt gymnastikdräkter.
Terminsafgift kr. 1.—.
Styrelsen.

Trädgårdsmöbler af naturliga trädgrenar. Moderna hvita möbler och blomsterställ för trädgårdar, balkonger, verandor.
Begär vår priskurant.
Rönneådalens Slöjdindustri, adr. Stockamöllan.

För Engelska sjukan, som bryter ut vid alla åldrar intill 40 år fås säker hjälp med utvärtes medel af undertecknad som har 35 års praktik i Eng. sjukans behandling.
De mest framträdande symptomerna äro blodfattigdom, slappa armar och ben, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit, somliga åta mycket men magra ändå, kroppen blir upplöst i slem som stockar sig i lederna och medför kyla, klåda och utslag. Blir ej slemmet utrensadt brytes kroppen sönder. Ingen behöfver resa hit. Beskrif symptomerna. Sneda lemmar kunna bli återställda. Bref besvaras blott mot dubbelt porto.
OBS! Tusentals intyg finnas.
Hanna Bengtsson, Malmö.

Svenska Mönstertidningen
Konstslöjds- o. Handarbets-tidning.
Pris halfår 2.75, kv. 1.50.
Prenumerera.

Köp Salanders sängfilter,
de bevara hälsa och kraft, göra bädden angenäm och hemmet gediget. Filtarna tillverkas i kviteerna i a. 2,000, 1,000 och 500 i många mönster och färger till ytterst billiga priser samt förses med märke som kan affordras säljaren. Lager i garn-, väfnads- och sängutstyrselaffärerna. Om ej så återopa "Idun" och vänd Er direkt till Salanders Fabriks-aktiebolag, Lund.

Svenska Slöjdföreningen
utlottar årligen i fyra dragningar mönstergilla alster af konstindustri, konsthandverk och konstslöjd i värde varierende från kronor 6,000, 5,000, 4,000 etc., etc., intill 25 kronor per vinst. Lott för helt år 15 kronor eller med om-sättning, till 2 kr., 3 kr., 4 kr. och 6 kr. per respektive klass. Återstående dragningar den 14 september och 14 december. Utställning och lottförsäljning 16 Birgerjarlsgr.

Nyutkommen bok om
Kvinnans rösträtt
Hvad är berättigadt i kvinnans sträfvan efter politiskt inflytande?
En analys och ett förslag af
B. O.
Pris 50 öre.

Lackerad i valfri färg med slipadt kristallglas
Kr. 58.—, med aflängt glas
Kr. 40.—.
Bröderne Ljunggren
H. & F. A.-B.
Ad. Fr. Kyrkogata 7
STOCKHOLM.

OBS! Snabbtändande veckor!
CLARA LJUS
Clara Stearinljusfabrik,
Lars Montén, Stockholm.

Mellins Food
är bästa kraftnärning för svaga, klena barn i alla åldrar. Förordas af läkare. Köpes i apotek, speceri- & drogaffärer.

Äf alla
Cacao-sorter
jag pröfvat har ingen smakat så bra som
THULE

Handväfda Linneväfnader
från Geströklunds Linneväfveri äro hållbarast och i bruket billigast. Moderna mönster. Låga priser. Begär katalog.
Geströklunds Linneväfveri, Gefle 2.

Mazettis VANILJ CHOKOLAD:
Pris per paket om 2 kakor
№4 50öre №3 60öre №2 70öre №1 80öre;
kraftiga, rena, lagom sockrade kokchokolader.
PARISIENNES
per kaka 25 öre, passande till såväl ät-som, kokchokolad. Det rätta är att använda någondera af oftvanstående till bättre lunch eller till chokoladbudningar; men Mazettis "Ögon" eller "Kungs" Cacao hvarje morgon och till hvardaglig frukost, emedan cacao är mera lättsmält.

Det bästa hvetemjålet
MALMÖ BEST PATENT
Malmö Södra Havsgraven

Ett försök skall visa Eder att baljnitarna hjälpa mot gissnande träbaljor. Pr ask å 100 st. 1 kr. Skrif genast till S. A. W. Sundelin, Göteborg.

En bok "Om dekoration och målning" jämte fullständiga färgskalor sändes gratis och franko till enhver af Iduns läsare, som är intresserad af att med ringa arbete och med lysande resultat på otroligt kort tid själf måla och lackera gamla och nya möbler m. m. Insend Er adr. till Le Ripolin, 24 Smålandsgatan, Stockholm.

Med detta nummer följer Iduns Romanbilaga, ark 17.

Annonsera i
Idun!